

PRZEGLĄD MIERNICZY

MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE
POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM
ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

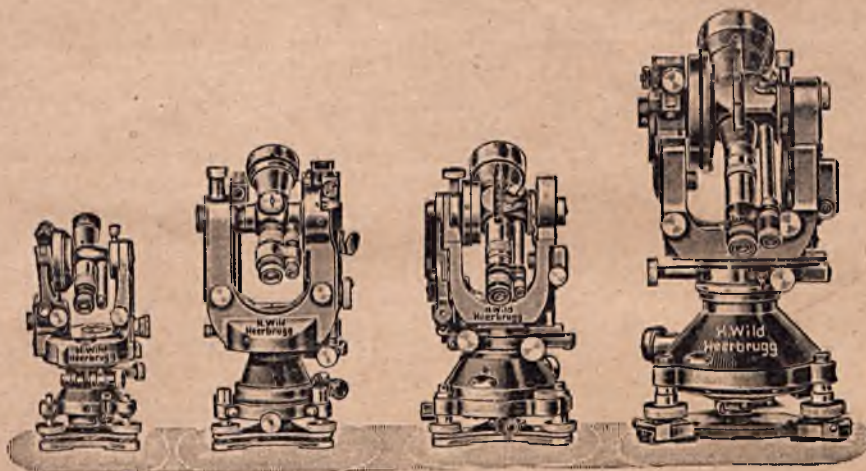
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, WIELKA 5 m 4 — TEL. 679-85. KONTO CZEKOWE w P. K. O. Nr. 4376
ADMINISTRACJA CZYNNA w DNI POWSZEDNIE od godz. 8-ej do 3-ej.

Prenumerata roczna 25 zł., półroczna 13 zł., kwartalna 7 zł., Zmiana adresu 1 zł.

Ceny ogłoszeń w czasopiśmie: Strona 500 złotych; $\frac{2}{3}$ strony — 400 złotych; $\frac{1}{2}$ strony 300 złotych; $\frac{1}{3}$ strony — 200 złotych; $\frac{1}{4}$ strony—175 złotych; $\frac{1}{8}$ strony—100 złotych; $\frac{1}{16}$ strony—60 złotych

WILD

PEŁNA SERJA TEODOLITÓW

Dokładność odczytu kół:

		360°	400 ^s
Teodolit-busola	T 0	1'	1'
Teodolit repetycyjny	T 1	6"	10"
Teodolit uniwersalny	T 2	1"	1"
Teodolit precyzyjny	T 3	0",2	0",5

W konstrukcji każdego z tych instrumentów uwzględniono w najwyższym stopniu zasady teoretyczne i wymagania praktyczne. Po wieloletnich próbach i doświadczeniach stworzono komplet 4 instrumentów tak celowo przemyślanych, że zapewniają otrzymanie pierwszorzędných rezultatów przy wszelkich pracach, wchodzących w zakres miernictwa. Instrumenty te nie posiadają żadnych zbędnych urządzeń. Przy powolnem dojrzewaniu konstrukcji pozostawiono w instrumentach tylko to, co jest naprawdę użyteczne, celowe i praktyczne. Przedstawione wyżej cztery instrumenty zapewniają dzięki celowo stopniowanej dokładności otrzymanie najlepszych rezultatów w każdej pracy.

H. WILD, S. A., Heerbrugg (Szwajcaria)

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ:

H. ROZEN, Warszawa, ul. Krucza 36, tel. 9-41-78.

Warunki prenumeraty Przeglądu Mierniczego w roku 1936

Prenumerata roczna 24 zł. (w roku 1930 — 32 zł.), półroczna — 12 zł. (w roku 1930 — 16 zł.), kwartalna — 6 zł. (w roku 1930 — 8 zł.).

Studentom Szkół Wyższych i słuchaczom Szkół Mierniczych przysługuje 50% zniżka.

Ze względu na to, że wprowadzona w roku 1935 tytułem próby zbiorowa prenumerata Przeglądu Mierniczego nie dała oczekiwanych rezultatów, od r. 1936 włącznie zostaje skasowana.

Wszyscy abonenci, którzy dotąd prenumerowali czasopismo za pośrednictwem swych organizacyj, zechcą kierować zgłoszenia na rok 1936 bezpośrednio do naszego wydawnictwa (Przegląd Mierniczy, Konto P. K. O. 4376).

Pomiary i plany sytuacyjne miast i osiedli,

w związku z wykonywaniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli.

Inż. MIKOŁAJ MAKSYŚ.

Nakład PRZEGLĄDU MIERNICZEGO. Cena 3 zł.

Przepisy o miern. przysięgłych i wykonywaniu zawodu

Wyd. PRZEGLĄDU MIERNICZEGO, Cena 3 zł. 50 gr.

Komplet przepisów, traktujących o wykonywaniu zawodu przez mierniczych przysięgłych, o egzaminach na mierniczych przysięgłych, o wykonywaniu praktyki i t. p.

WYDAWNICTWO PRZEGLĄD MIERNICZY

P O L E C A

A. PAPIER DO PLANÓW MIERNICZYCH

Pozmiar w m	Niepodklejony	Podklejony płótnem
10 × 1.50 (rola)	35 zł.	150 zł.
1 × 1.50	4 „	17 „
1 × 0.70 (arkusz)	1 „ 80 gr.	5 „
Z siatką 10 cm. kwadratów		
0.5 × 0.5	2 zł. — gr.	3 zł. 50 gr.
0.5 × 0.7	2 „ 50 gr.	3 „ 50 gr.
0.7 × 1.0	4 „	6 „ 50 gr.

Inne wymiary papieru z siatką są wykonywane na zlecenie w ciągu 2 dni

B. KALKA PŁÓCIENNA (kolor niebieski lub biały)

Rolka 20 m. × 100 cm. . . . 90 zł. (1 m. b. . . . 5 zł.)
 Rolka 20 m. × 142 cm. . . . 200 zł. (1 m. b. . . . 13 zł.)

C. KALKA PAPIEROWA (kolor niebieski lub biały)

Rozmiar w m	Grubość	Woskowana		Wodny pergam.	
		C e n a			
		Rola	1 m. b.	Rola	1 m. b.
20 × 1.—	cienka	—	—	15.— zł.	1.—
20 × 1.—	średnia	25.— zł.	1.50	20.— „	1.20
20 × 1.50	„	35.— zł.	2.20	30.— „	1.60
20 × 1.—	gruba	35.— zł.	2.—	— „	—
60 × 1.50	„	60.— zł.	4.—	— „	—

ZARZĄD MIEJSKI PRZYJMIE OD ZARAZ NA STANOWISKO KONTRAKTOWE NA CZAS OGRANICZONY

3 techników mierniczych i
2 kreślarzy.

Wynagrodzenie przewidziane jest zależnie od posiadanych kwalifikacji według grupy XIII-XI ustawy uposażeniowej z dnia 9. X. 23. r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) łącznie z rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 28. X. 23. r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 667).

Podania wraz z dokumentami i szczegółowym życiorysem należy składać w Wydziale Ogólnym Zarządu Miejskiego w Toruniu w terminie do dnia 15. XI. 35 r.

Toruń, dnia 31 października 1935 r.
Prezydent Miasta

Teodolit I' Gerlacha, arytmometr, planimetry, cyrkiel proporcjonalny, sprzedam. Warszawa, Widok 23 m. 7.

KALKĘ PAPIEROWĄ, cienką po 10 zł. rolka 20 mtr. × 1 mtr., sprzedamy. Informacje w Administracji Przeglądu Mierniczego.

PAPIER SCHÖLLERSHAMMER 12 ark. Nr. 308 (podwójny) podklejony płótnem rozm. 47 cm. × 72 cm. po 3 zł. arkusz. Informacje w Administracji Przeglądu Mierniczego.

TABLICE TANGENSÓW,

dostaw. do obow. obecnie skal 1:1000, 1:2000, 1:4000, 1:5000, zastępują mniej ścisły i niepraktyczny przenośnik, dając możliwość nánoszenia kierunków na plan i odczytywania z dokładnością 1'.

Nakład PRZEGLĄDU MIERNICZEGO
Cena egz. w trwałej oprawie płóciennej 6 zł.

PRZEGLĄD MIERNICZY

ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

REDAKCJA i ADMINISTRACJA WARSZAWA, WIELKA 5, — TEL. 679-85.
KONTO CZEKOWE w P. K. O. Nr. 4376 — REDAKCJA CZYNNA w CZWARTKI w godz. 10 — 1.
ADMINISTRACJA CZYNNA w DNI POWSZEDNIE od godz. 8-ej do 3-ej. — Redakcja rękopisów nie zwraca.

T R E Ś Ć:

Tadeusz Bychawski, mierniczy przysięgły — Wzór ogólny na rozwiązanie zagadnienia Pothenota.

Czy możliwy jest międzynarodowy typ katastru?

O usprawnienie prac pomiarowych.

Przegląd piśmiennictwa.

Wiadomości bieżące.

S O M M A I R E:

T. Bychawski, géom. asser. — Formule générale pour la solution du problème Pothenot.

Peut — on établir un cadastre type international?

De la nécessité d'améliorer le système des travaux de mesurage de la ville de Varsovie.

Revue bibliographique.

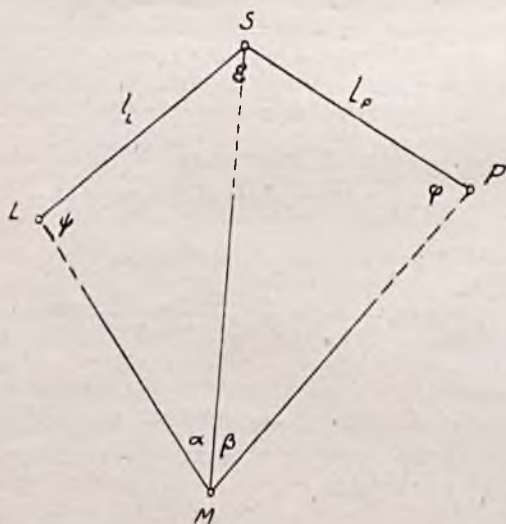
Actualités.

T. BYCHAWSKI
mierniczy przysięgły

WZÓR OGÓLNY NA ROZWIĄZANIE ZAGADNIENIA POTHENOTA.

Zagadnienie Pothenota, niezmiernie ciekawe, jest przedmiotem ciągłych badań i doczekało się wielu metod rozwiązania. Poniżej pozwolę sobie podać wyniki swoich dociekań nad tem zagadnieniem, zaznaczając, że wzór otrzymany pozwala na obliczanie kątów szukanych zarówno przy punktach bocznych, jak i przy punkcie środkowym trójkąta danego. Wzór daje się obliczyć na maszynie w bardzo krótkim czasie, natomiast logarytmowanie jest dłuższe i niewygodne.

Przechodzę do dowodzenia.

Rys. 1.

Niech na rys. 1. punkty L , S i P będą punktami danymi, punkt M , punktem szukany, kąty

α i β kątami wyznaczającymi. Podzielmy figurę $LSPM$ na dwa trójkąty: LSM i SPM . Określmy w obu trójkątach wspólny bok SM :

$$\text{z } \Delta LSM: \frac{SM}{\sin \psi} = \frac{L_L}{\sin \alpha}; \quad SM = \frac{L_L \sin \psi}{\sin \alpha};$$

$$\text{z } \Delta SPM: \frac{SM}{\sin \varphi} = \frac{L_P}{\sin \beta}; \quad SM = \frac{L_P \sin \varphi}{\sin \beta};$$

$$\text{skąd: } L_L \sin \psi \sin \beta = L_P \sin \varphi \sin \alpha. \quad (1)$$

Z czworoboku $LSPM$ określimy sumę kątów szukanych $\psi + \varphi$:

$$\psi + \varphi = 360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon); \quad (2)$$

Rozwiążmy układ równań 1 i 2:

$$L_L \sin \psi \sin \beta = L_P \sin \varphi \sin \alpha; \quad (1)$$

$$\psi + \varphi = 360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon); \quad (2)$$

Z równania (1) określimy $\sin \varphi$:

$$\sin \varphi = \frac{L_L \sin \psi \sin \beta}{L_P \sin \alpha};$$

Z równania (2) określimy $\sin \psi$ i podstawimy w równanie (1):

$$\psi + \varphi = 360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon);$$

$$\psi = [360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon)] - \varphi;$$

$$\sin \psi = \sin [360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon) - \varphi]$$

$$\sin \varphi = \frac{L_L \sin \beta \sin [360^\circ - (\alpha + \beta + \epsilon) - \varphi]}{L_P \sin \alpha}$$

$$\sin \varphi =$$

$$= \frac{-L_L \sin \beta \sin \varphi \cos (\alpha + \beta + \epsilon) - L_L \sin \beta \cos \varphi \sin (\alpha + \beta + \epsilon)}{L_P \sin \alpha}$$

$\sin \varphi [l_P \sin \alpha + l_L \sin \beta \cos (\alpha + \beta + \varepsilon)] = -l_L \sin \beta \times \cos \varphi \sin (\alpha + \beta + \varepsilon)$ równanie to podzielmy przez $\cos \varphi$:

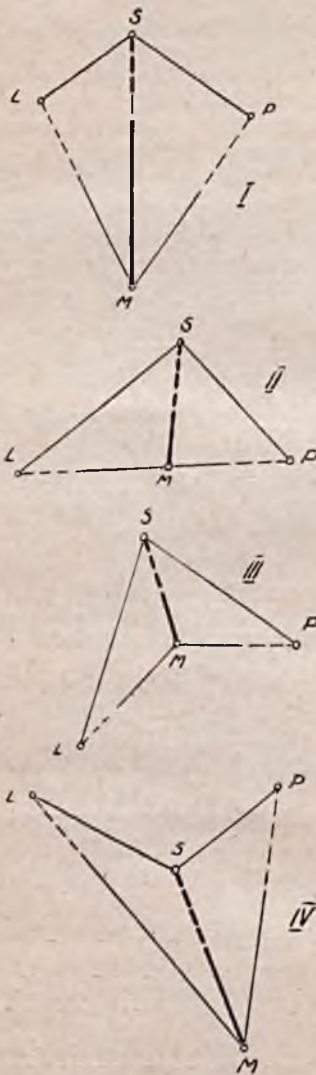
$\operatorname{tg} \varphi [l_P \sin \alpha + l_L \sin \beta \cos (\alpha + \beta + \varepsilon)] = -l_L \sin \beta \times \sin (\alpha + \beta + \varepsilon)$.

$$\operatorname{tg} \varphi = \frac{-l_L \sin \beta \sin (\alpha + \beta + \varepsilon)}{l_P \sin \alpha + l_L \sin \beta \cos (\alpha + \beta + \varepsilon)}$$

analogicznie dla kąta ψ :

$$\operatorname{tg} \psi = \frac{-l_P \sin \alpha \sin (\alpha + \beta + \varepsilon)}{l_L \sin \beta + l_P \sin \alpha \cos (\alpha + \beta + \varepsilon)}$$

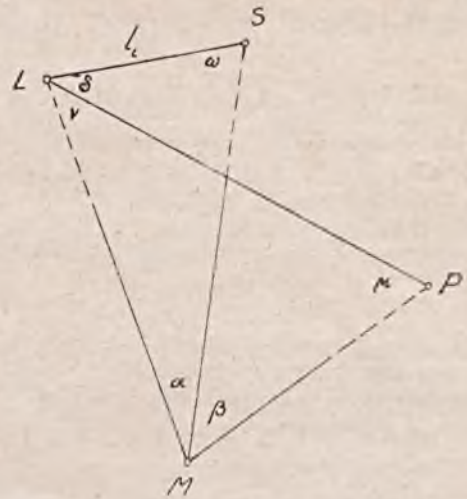
Równanie to jest ważne dla wszystkich czterech wypadków położenia punktu M względem danego trójkąta LSP (rys. 2), ponieważ w każdym wypadku układ równań da się ułożyć i rozwiązać z tym samym wynikiem.

Rys. 2.

— Przejdźmy do określenia kątów szukanych przy punkcie środkowym (rys. 3).

Z trójkątów LSM i LPM okreśmy wspólny bok LM :

Rys. 3.

$$z \triangle LSM: \frac{LM}{\sin \omega} = \frac{l_L}{\sin \alpha}; \quad LM = \frac{l_L \sin \omega}{\sin \alpha}$$

$$z \triangle LPM: \frac{LM}{\sin \mu} = \frac{l_S}{\sin (\alpha + \beta)} \quad LM = \frac{l_S \sin \mu}{\sin (\alpha + \beta)}$$

$$\text{skąd: } l_L \sin \omega \sin (\alpha + \beta) = l_S \sin \mu \sin \alpha \quad (1a)$$

Określmy różnicę kątów ω i μ z $\triangle LSM$ i $\triangle LPM$:

$$\omega = 180^\circ - (\delta + \nu + \alpha); \quad \mu = 180^\circ - (\nu + \alpha + \beta).$$

$$\omega - \mu = \beta - \delta. \quad (2a).$$

Otrzymujemy układ równań, analogiczny do poprzedniego:

$$l_L \sin \omega \sin (\alpha + \beta) = l_S \sin \mu \sin \alpha$$

$$\omega - \mu = \beta - \delta$$

Po rozwiązaniu go tym samym sposobem, co i poprzednio, otrzymamy:

$$\operatorname{tg} \omega = \frac{l_S \sin \alpha \sin (\delta - \beta)}{l_L \sin (\alpha + \beta) - l_S \sin \alpha \cos (\delta - \beta)}$$

i analogicznie

$$\operatorname{tg} \psi = \frac{l_S \sin \beta \sin (\gamma - \alpha)}{l_P \sin (\alpha + \beta) - l_S \sin \beta \cos (\gamma - \alpha)}$$

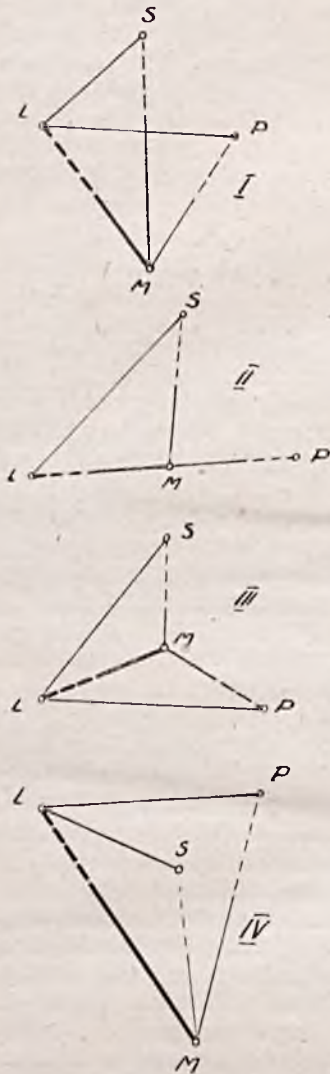
Równania te są ważne dla wypadków I, II, III i IV (rys 4). Przyczem w poszczególnych wypadkach zachodzą różnice w znakach czynników, a mianowicie w wypadku II:

$$\operatorname{tg} \omega = \frac{-l_S \sin \alpha \sin (\delta - \beta)}{l_L \sin (\alpha + \beta) + l_S \sin \alpha \cos (\delta - \beta)}$$

ponieważ $\alpha + \beta = 180^\circ$, więc $l_L \sin (\alpha + \beta) = 0$ i wzór przyjmie postać:

$\text{tg } \omega = \frac{-\sin(\delta - \beta)}{\cos(\delta - \beta)}$, co można przedstawić w formie:

$\text{tg } \omega = \frac{\sin(\beta - \delta)}{\cos(\beta - \delta)}$; czyli $\text{tg } \omega = \text{tg}(\beta - \delta)$; i w rzeczywistości $\omega = \beta - \delta$.

Rys. 4.

W wypadku III wzór przyjmie postać:

$$\text{tg } \omega = \frac{-l_S \sin \alpha \sin(\delta - \beta)}{-l_L \sin(\alpha + \beta) + l_S \sin \alpha \cos(\delta - \beta)}$$

i w wypadku IV:

$$\text{tg } \omega = \frac{+l_S \sin \alpha \sin(\delta + \beta)}{l_L \sin(\alpha + \beta) - l_S \sin \alpha \cos(\delta + \beta)}$$

Wszystkie powyższe wzory można przedstawić w następującej formie ogólnej:

$$\text{tg } \Phi = \frac{B \sin \Psi}{A - B \cos \Psi}$$

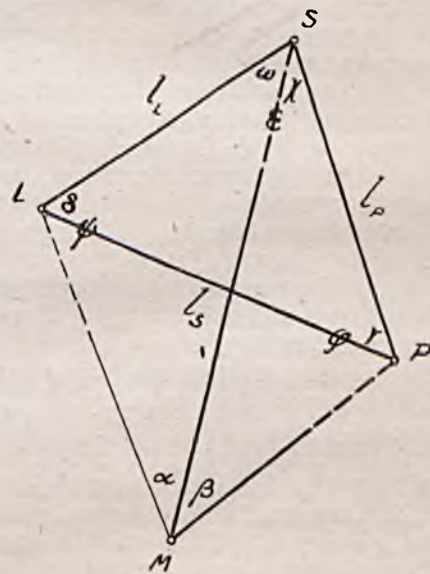
Gdzie czynniki A, B i Ψ w zależności od kątów szukanych wyszczególnionych w tabelce, przyjmują wartości następujące:

Φ	A	B	Ψ
φ	$+l_P \sin \alpha$	$-l_L \sin \beta$	$\alpha + \beta + \varepsilon$
ψ	$+l_L \sin \beta$	$-l_P \sin \alpha$	$\alpha + \beta + \varepsilon$
ω	$l_L \sin(\alpha + \beta)$	$l_S \sin \alpha$	$\delta - \beta$
χ	$l_P \sin(\alpha + \beta)$	$l_S \sin \beta$	$\gamma - \alpha$

Przyczem dla kątów ω i χ wartości A, B i Ψ przyjmą następujące znaki, odpowiednio do tego, który wypadek położenia punktu szukanego względem punktów danych zachodzi:

wyp.	A	B	Ψ
I	+	+	+
II	+	-	+
III	-	-	+
IV	+	+	$\begin{cases} -(\delta + \beta) \\ -(\gamma + \alpha) \end{cases}$

Rozpatrzmy teraz miejsca, jakie zajmują poszczególne składniki wyrażeń A, B i Ψ w odniesieniu do całej figury. Przyjmijmy następujące określenia (rys. 5).

Rys. 5.

ΔLSP — trójkąt dany

ΔSPM wzgl. SLM — trójkąty szukane

$\gamma, \delta, \varepsilon$ — kąty dane

$\varphi, \psi, \chi, \omega$ — kąty szukane

α, β , lub $\alpha + \beta$ — kąty szukane.

Boki trójkąta danego *LSP* nazwiemy wprost bokami; pod określeniem „kąty o wspólnym ramieniu” rozumieć będziemy kąty o wspólnym ramieniu, nie leżące przy jednym wierzchołku.

Określenia poszczególnych czynników wyrażen *A*, *B* i Ψ będą:

A — iloczyn, w skład którego wchodzi: bok, będący ramieniem kąta szukanego, i sin kąta wyznaczającego, którego jedno ramię jest bokiem, przeciwległym kątowi szukanemu w trójkącie szukanym, a drugie ramię nie wchodzi w skład trójkąta szukanego.

B — iloczyn, w skład którego wchodzi: bok przeciwległy wierzchołkowi, przy którym leży kąt szukany, i sin kąta wyznaczającego, którego jedno ramię jest wspólne z ramieniem kąta szukanego, a drugie ramię jest bokiem, przeciwległym wierzchołkowi, przy którym leży kąt szukany, w trójkącie szukanym.

Ψ — kąt, składający się z sumy lub różnicy kąta danego o wspólnym ramieniu z szukanym i kąta wyznaczającego, którego jedno ramię jest wspólne z ramieniem kąta szukanego, a drugie ramię nie wchodzi w skład trójkąta szukanego.

CZY MOŻLIWY JEST MIĘDZYNARODOWY TYP KATASTRU?*)

Zagadnienie, sformułowane w tytule, związane jest z pracami stałej Komisji do spraw Katastru, która została utworzona dla zadośćuczynienia wnioskowi, uchwalonym przez Kongres w Zurychu, a zgromadziła dokumenty, dotyczące katastrów wielu krajów, reprezentowanych w Federacji.

Przewodniczący tej Komisji p. Hegg, dyrektor i konserwator katastru i księgi gruntowej kantonu Vaud w Lozannie, proponował objąć pracami Komisji obszerną dziedzinę od katastru do księgi gruntowej. W zakres studjów weszłyby więc: triangulacja i zdjęcia szczegółowe; badanie instrumentów i metod; ustawodawstwo, związane z różnymi ustrojami rolnymi, aż do wpisu praw rzeczowych, przywilejów i hipotek; kształcenie zawodowe oraz organizacja prac. Dążeniem przewodniczącego było utworzenie wzorowego typu katastru, którego dokumentacja schematyczna byłaby przechowywana przez międzynarodowy urząd katastru do dyspozycji rządów poszczególnych krajów, zamierzających przeprowadzić reformy katastralne, rolne lub hipoteczne. Przewodniczący wyraził zdanie, że obecny kataster szwajcarski odpowiada warunkom wzorowego katastru międzynarodowego.

Zdaniem autora referatu, p. Danger, mimo zalet, jakie należy przyznać katastrowi szwajcarskiemu, zagadnienie katastru wzorowego jest jeszcze dalekie od rozwiązania. Orjentację w danym wypadku może nam dać historia.

Słowo kataster zawsze oznaczało rejestry podatkowe, jakoby powstać te rejestry nie przybierały i jakieby nie były ustalone podatki.

Autor rozpatruje następnie ewolucję katastru. Studja kultury chaldejskiej i sumeryjskiej pozwalają stwierdzić, że już 2285 lat przed naszą erą istniały plany, zawierające dane co do obszaru, rodzaju dochodu posiadłości, oraz nazwisko jej właściciela, wyrzeźbione w kamieniu lub suszonej glinie. Kataster gruntowy posiadali również Egipcjanie. Nie ulega jednak wątpliwości, przynajmniej o ile chodzi o Cesarstwo Rzymskie, że podatek w starożytności był

poglówny, pobierany od rodziny, i że był zarazem gruntowy i osobowy.

W Ameryce Aztekowie i Inkasowie posiadali kataster przed XVI wiekiem. Plany sporządzali na podstawie uprzednich pomiarów, a kreślono je na liściach agawy. Wiemy pozatem, że Chiny wyprzedziły Europę co do wprowadzenia katastru.

Księgi gruntowe Francji z przed Wielkiej Rewolucji stwierdzały prawa rzeczowe oraz osób, naogół zawierając załączniki w postaci szkiców lub planów. W okresie między r. 1789 a 1807 prace nad katastrem francuskim w izbach ustawodawczych przeszły przez trzy różne fazy:

1) Kataster, składający się z rejestru, oparte go na deklaracjach właścicieli: opis parcel, wchodzących w skład ich posiadłości, rodzaj kultury i dochód. Załączenie planu było fakultatywne. W r. 1791 utworzone zostało biuro katastru.

2) W r. 1803 powstaje kataster, który przewidyuje obowiązkowe załączenie planu, uwzględniającego poszczególne kultury.

3) Wreszcie ustawa z r. 1807 wprowadza kataster, obejmujący plan z rejestrem parcel, nie posiadający jednak charakteru dowodowego pod względem praw rzeczowych, związanych z posiadłością.

Wiadomo, że Napoleon I przywiązywał do sprawy katastru dużą wagę. Uważał on, że plany muszą być dostatecznie dokładne, aby ustalić granice posiadłości i zapobiec procesowaniu się.

Poważne ulepszenie wnosi do katastru francuskiego ustawa z r. 1898, która przewiduje nadanie katastrowi charakteru prawnego w sprawie rozgraniczenia. Następnie komisja ekstraparlamentarna do spraw katastru, istniejąca od r. 1891 do 1905, ustaliła, że dokumenty katastralne mają być odnowione w celu dostarczenia niezbędnych podstaw do założenia ksiąg gruntowych, reformy ustroju hipotecznego, rozkładu podatku gruntowego oraz do sporządzenia mapy Francji w dużej skali. Od r. 1910 przewidywane są nadto zdjęcia wysokościowe terenu.

W kantonie Vaud, w Szwajcarii, do r. 1886 kataster był zasadniczo wyłącznie fiskalny i nie dostarczał dowodów na potwierdzenie prawa własności.

*) Referat René Danger, zgłoszony do Komisji II-ej, 5-go Kongresu Międzynarodowej Federacji Mierniczych, w r. 1934 w Londynie.

ści. Po utworzeniu biur praw rzeczowych kataster przybiera charakter katastru gruntowego.

Przytaczając definicję, przyjętą przez przewodniczącego Komisji p. Hegga—kataster winien obejmować całokształt czynności oraz rejestrów publicznych, przeznaczonych do stwierdzania formy, składu i stanu prawnego nieruchomości, — autor zaznacza, że definicja ta nie uwzględnia jednak elementów, niezbędnych dla robot publicznych i melioracji rolnych, ponieważ nie obejmuje warstwic.

Na podstawie zgromadzonego materiału historycznego stwierdzić można, że cele katastru ulegały zmianom zależnie od epoki i kraju. Był więc on sporadycznie rejestrem własności, spisem praw osobowych i rzeczowych, z załączeniem planów, z oszacowaniem wartości sprzedaznej, z podaniem dochodów, serwitutów, hipotek, zastawów, z niwelacją, lub też bez wyliczonych powyżej danych.

Ewolucja katastru bynajmniej nie jest jeszcze zakończona. Wszędzie dąży się do powierzania wszelkich prac pomiarowych i niwelacyjnych przedstawicielom jednego zawodu technicznego, mianowicie mierniczym, aby uniknąć powtarzania zdjęć z ramienia różnych instytucyj. Dąży się również do scentralizowania całkowitej dokumentacji, dotyczącej posiadłości, ich opisu fizycznego i prawnego.

Własność była pierwotnie kolektywna, przechodząc następnie przez etap perjodycznych podziałów, jak np. we wspólnocie (obszeczna) Rosji przedwojennej. Kolejną fazą jest własność patryjarchalna, zabezpieczona rodzinie, która może ją przekazywać według swego uznania. Później staje się własność indywidualną. W końcu dochodzą do tego różne zobowiązania, wynikające z prawa indywidualnego, z potrzeb właściciela, z poczucia sprawiedliwości przy podziałach rodzinnych, z konieczności zabezpieczenia kredytu i t. d.

Czy można się dopatrzeć w tem wszystkim jednoci formy, pozwalającej na klasyfikację praw i ciężarów, określonych przez prawodawstwa, których podstawy są różnorodne, zależne od zwyczajów i różnych kierunków ewolucji poszczególnych ras?

P. Danger rozróżnia trzy koncepcje prawne w tej dziedzinie: koncepcję prawa germanskiego, prawa łacińskiego i prawa muzułmańskiego. Ujednostajnienie ksiąg gruntowych pod względem prawnym mogłoby nastąpić dopiero po uzgodnieniu różnych koncepcyj prawa rzeczowego.

Omawiając w dalszym ciągu referatu rozwój techniki pomiarowej poprzez stulecia, autor stwierdza, że cała ta ewolucja miała na celu nietylko opracowanie nowych metod zdjęć i wykonywania planów, lecz także i przede wszystkim uzyskanie większej dokładności. Postęp precyzji metod i instrumentów daleki jeszcze jest od stabilizacji, stosowanie stereofotogrametrii jest dopiero zapoczątkowane, podobnie też sprawa się ma z metodą rachunku graficznego i mechanicznego, z tachymetrią i t. p. Co się dotyczy nowoczesnych planów katastralnych, znajdujemy w tej dziedzinie nie mniejszą różnorodność, niż dla warunków prawnych.

P. Danger rozpatruje następnie materiały z zakresu planów katastralnych, dostarczone Komisji do Spraw Katastru przy M. F. M. Są tu plany, nade-

slane przez Anglję, Belgję, Danję, Italję, Szwajcarję, Francję, Węgry, Niemcy, Austrję, Szwecję.

Na podstawie tych materiałów daje się ustalić, że systemy rzutów są różne dla większości krajów. Różnią się także sposoby notowania i znaki spórzędnych. Nie wszystkie miary linjowe są oparte na systemie metrycznym, chociaż daje się stwierdzić tendencja do unifikacji w tej dziedzinie. Miary kątowe są podawane z zastosowaniem różnych podziałów. Metody triangulacji katastralnej wykazują również poważne różnice.

Co się tyczy rachunków i metod graficznych, to są one mało rozpowszechnione poza Francję. Metody zdjęć szczegółowych są zasadniczo odmienne. W krajach Europy środkowej zaczynają się rozpowszechniać zdjęcia z zastosowaniem spórzędnych niegunowych i tachymetru.

W wielu krajach dąży się do uzyskania dokładności graficznej planów oraz ustalenia siatki zapomocą koordynatografów. Najczęściej obliczenie pomiarowe jest dokonywane metodami graficznymi, zapomocą planimetrow.

Zastanawiając się następnie nad kwestją trwałości danych katastralnych, autor przychodzi do następującego wniosku.

Najważniejszymi przyczynami przestarzałości katastrów po pewnym czasie są podziały i połączenia parcel, zaginięcie reperów, zmiany, spowodowane ewolucją metod, instrumentów, dokładności i t. d. Nie można byłoby powiedzieć a priori, czy ten lub inny kataster zachowa aktualność w ciągu 30, 50 lub 100 lat.

Reasumując swoje rozważania, p. René Danger kończy następującymi wywodami:

Przy rozważaniu zagadnienia katastru czyto z punktu widzenia historycznego, czyto prawnego lub technicznego, stwierdza się nieprzerwaną ewolucję pojęć, absolutny brak stałości w definicji, ujęciu i wykonaniu w różnych czasach i w poszczególnych krajach. Należy z tego wnioskować, że jednolity i stały typ katastru nie jest obecnie ani możliwy ani pożądany. Można jedynie dążyć do jednolitości dyrektyw i do zapoznawania się z najlepszymi metodami wykonania, ulegającymi zresztą zmianom w zależności od postępów techniki. Trzeba oczywiście zmierzać do unifikacji, ale etapami, umożliwiając każdemu krajowi stopniowe dostosowywanie się.

Autor proponuje w końcu następujący program studjów w Komisji Katastru M. F. M.:

a) Definicja kompletnego katastru przez mierniczego, ujmująca różne jego fazy w poszczególnych krajach z punktu widzenia fiskalnego, prawnego i ekonomicznego.

b) Dostosowanie techniczne różnych zasad prawnych, mogących służyć za podstawę dla ksiąg gruntowych.

c) Systemy rzutów.

d) Porównanie metod i instrumentów.

e) Porównanie sposobów wykonania planów katastralnych.

f) Porównanie sposobów sporządzania rejestrów katastralnych.

g) Porównanie sposobów sporządzania rejestrów gruntowych.

h) Badanie różnych sposobów konserwacji.

i) Nauki, mające za przedmiot organizację i wykonanie pracy w dziedzinie katastru.

j) Unifikacja znaków konwencjonalnych.

Program ten jest z natury rzeczy tak obszerny, że obejmuje prawie całe pole działalności Federacji. Dlatego też autor uważa, iż Komisja Katastru winna głównie zająć się skoordynowaniem studjów i informacyj i że badanie zagadnień ad c) i d), np., po-

winno być zlecone Komisji Instrumentów i Metod, a kwestje, wymienione pod i), Komisji Nauczania i Organizacji Zawodowej.

Wreszcie p. René Danger stawia następujący wniosek:

Każda uchwała, uznająca wyższość jakiejś metody, instrumentu, formularza, może być powzięta przez przedstawicieli sfederowanych zrzeszeń narodowych tylko jednogłośnie.

O USPRAWNIE NIE PRAC POMIAROWYCH NA TERENIE M. ST. WARSZAWY*)

Zarząd Warszawskiego Oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Mierniczych Przysięgłych Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentujący interesy wolnego zawodu mierniczych przysięgłych na terenie m. st. Warszawy, powodowany troską, aby prace miernicze wykonywane były jak najsprawniej, a dla Zarządu Miejskiego dawały jak najwięcej korzyści — niniejszem pozwala sobie złożyć szereg uwag, z prośbą o przychylnie rozpatrzenie i uwzględnienie podanych niżej dezyderatów.

1. Wydawanie materiałów, potrzebnych do przeprowadzenia pomiarów i sporządzenia planów.

Mierniczy przysięgły otrzymuje z Biura Pomiarów dane, dotyczące punktów poligonowych, wykaz spółrzędnych, linje regulacyjne i t. p. Jest to niezbędny materiał dla dowiązania danych nieruchomości do sieci miejskiej i sporządzenia szkicu pomiarowego. Korzystając z pracy mierniczego przysięgłego, Zarząd Miejski ma możność uzupełnienia swoich planów pomiarowo - regulacyjnych. Ponieważ szkice pomiarowe, potrzebne są jedynie miastu, uważamy, że opłaty od danych geodezyjnych (od punktów) nie powinny być pobierane od mierniczego przysięgłego, a jeśli to pobieranie należności jest uzasadnione bliżej nieznanymi nam względami, to winny być one pobierane tylko od ilości punktów, wykazanych na szkicu pomiarowym i niezbędnych dla mierniczego przysięgłego, nie zaś od ilości punktów, podanych przez Biuro Pomiarów, a często zbędnych. W związku z powyższym wydawanie odpowiedniego materiału z Biura Pomiarów winno odpowiadać istotnej potrzebie i zgodnie z życzeniem mierniczego przysięgłego.

2. Uzgadnianie granic.

Celem uzgodnienia granic z nieruchomościami, których plany, czy to z pomiarów Lindley'a, lub nowszych, znajdują się w Archiwum Biura Pomiarów, mierniczy przysięgły winien mieć umożliwiony dostęp do tych dowodów, oraz możność wykonywania odrysów, notatek i t. p. Tylko w ten sposób może być mowa o racjonalnem uzgadnianiu i wyjaśnianiu wspólnych granic. Niedopuszczanie mierniczego przysię-

głego do bezpłatnego korzystania z dowodów, znajdujących się w Biurze Pomiarów, nie ma, zdaniem naszego Zarządu, żadnego poważnego uzasadnienia i niezrozumiałem nam się wydaje, że dopiero po złożeniu przez mierniczego przysięgłego planów i po długotrwałej żmudnej kontroli następuje kartowanie, uzupełnianie i żądanie od mierniczego przysięgłego dodatkowych prac, które byłyby zbędne przy umożliwieniu dostępu mierniczemu przysięgłemu do akt technicznych przed przystąpieniem do pomiarów na gruncie. Mierniczy przysięgły winien zbadać wszelkie odpowiednie dowody pomiarowe, co też powinno mu być przez Biuro Pomiarów umożliwione. Tak jest we wszystkich innych urzędach państwowych i samorządowych, dla których uprawnieni specjaliści wykonywają odpowiednie prace.

3. Wyłożenie spisu spółrzędnych punktów miejskich, oraz planów z linjami regulacyjnymi, sposobem zabudowy, zieleńcami i t. p.

Celem odciążenia pracy personelowi mierniczemu Biura Regulacji i Pomiarów i więcej celowego i odpowiedniego skierowania jego wysiłków, wykaz spółrzędnych punktów miejskich, oraz plany z linjami regulacyjnymi, sposobem zabudowy i t. p. powinny być, zdaniem naszego Zarządu, wyłożone do bezpośredniego wglądu samych mierniczych przysięgłych. Do Referatu Geodezyjnego mierniczy przysięgły udawałby się tylko w wątpliwych sprawach, lub dla uzgodnienia z projektami regulacyjnymi, będącymi w toku opracowania.

4. Uzgadnianie projektów podziałów, scalenia i t. p. z inspektorami regulacji.

Mierniczy przysięgły winien przedstawić dany projekt w dwóch egzemplarzach na odbitkach, z których jedna po wydaniu winna być podpisana przez inspektora regulacji. Zlikwiduje się wówczas dotychczasowe częste nieporozumienia między Biurem Regulacji a mierniczymi przysięgłymi.

5. Odpowiedzialność mierniczego przysięgłego za ścisłość ustalonych granic nieruchomości.

Ponieważ plan mierniczego przysięgłego, w myśl ustawy o mierniczych przysięgłych z dn. 15. VII.

*) Memorjał Warszawskiego Oddziału Wojewódzkiego z dnia 10 października r. b. złożony do Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy (Wydział Techniczny).

1925 r. (Dz. Ust. Nr. 97 z dn. 24. IX. 1925 r.), jest dokumentem prawnym, a tem samym mierniczy przysięgły jest odpowiedzialny za ścisłość ustalonych granic nieruchomości — nie jest wskazane, aby powołane władze miejskie umieszczały na planach, sporządzonych przez mierniczego przysięgłego, stemple o nieponoszeniu odpowiedzialności za ustalenie granicy lub wogóle jakiegokolwiek adnotacje o negatywnej treści.

6. Sprawa kontroli i zatwierdzenia planów.

Jednym z najważniejszych niedomagań w dotychczasowej naszej pracy na terenie miasta była t. zw. „wędrówka planów“, która powodowała przetrzymywanie planów przez kilkanaście osób w różnych referatach. Została ona częściowo usunięta dzięki zrozumieniu przez czynniki decydujące ujemnych skutków tej procedury, jednak zasadnicza sprawa kontroli planów nie jest definitywnie rozwiązana. Ponieważ za ścisłość granic nieruchomości odpowiada w myśl ustawy o mierniczych przysięgłych tylko mierniczy przysięgły, kontrolowanie tych granic przez Biuro Pomiarów jest, zdaniem naszym, zbędne, gdyż ta kontrola absorbuje wielu pracowników i głównie ona przyczynia się do przewlekania sprawy.

Do tych słusznych wniosków doszły po długoletnim doświadczeniu również tak poważne fachowe urzędy, jak b. okręgowe urzędy ziemskie, (Wydziały rolnictwa i reform rolnych), które obecnie skasowały wszelkie rewizje prac pomiarowych, wykonywanych przez mierniczych przysięgłych.

Zdaniem naszym, kontrola Zarządu Miasta w stosunku do prac mierniczych przysięgłych winna być ograniczona do uzgodnienia linii regulacyjnych i racjonalności projektu parcel budowlanych przez zatwierdzenie projektu, co zaoszczędziłoby Miastu wiele zbędnej pracy, a sprawy załatwiane byłyby w życie uzasadnionych terminach bez narażenia petentów na długotrwałą procedurę i ewentualne straty.

Przy zatwierdzaniu planów, p.p. kierownicy działów i referenci (inspektorzy regulacji) z różnych przyczyn odwołują wydanie opinii, uzależniając od decyzji p. dyrektora. Zarząd nasz uważa, że p.p. referenci (inspektorzy regulacji) i kierownicy działów winni być bardziej usamodzielnieni w decydowaniu w sprawach regulacji.

7. Podpisy na planach.

Zarząd nasz stwierdza, że okres czasu, zużywany dotychczas na uzyskanie podpisów po przeprowa-

dzonej już rewizji i wydaniu opinii przez referentów, jest nadmiernie długi, gdyż trwa nieraz kilka tygodni bez uzasadnionych powodów.

8. Zauważone usterki na planach mierniczych przysięgłych.

O ile zajdzie taki wypadek, że na planie mierniczego przysięgłego zostanie zauważona jakaś usterka, należy o tem zawiadomić bezpośrednio i tylko wykonawcę, komunikowanie się z mierniczym przysięgłym za pośrednictwem petenta jest, zdaniem naszym, niewskazane i przyczynia się do podważania autorytetu mierniczego przysięgłego.

9. Wykonywanie wolnego zawodu mierniczego przysięgłego przez urzędników Zarządu Miejskiego.

Osoby, będące pracownikami miejskimi, a posiadające uprawnienia mierniczego przysięgłego, nie powinny wykonywać zawodu mierniczego przysięgłego i winny pieczęć swoją z godłem Państwa na czas trwania służby miejskiej składać w Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy.

Zarząd nasz stwierdza, że urzędnicy Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, posiadający tytuł mierniczego przysięgłego, wykonywają wolny zawód mierniczych przysięgłych. Ponieważ wykonywanie zawodu mierniczego przysięgłego przez urzędników Zarządu Miejskiego nie leży w interesie Zarządu Miejskiego i jest według posiadanych przez nas danych sprzeczne z pragmatyką służbową, a nadto godzi w interesy samego zawodu i jest także sprzeczne z etyką zawodową i dobrymi zwyczajami, Zarząd nasz uważa, że władza nadzorcza Zarządu Miasta winna kategorycznie zabronić swoim urzędnikom wykonywanie zawodu mierniczego przysięgłego na terenie i poza terenem m. st. Warszawy, czego wyrazem ma być złożenie przez tychże urzędników pieczęci urzędowej i dekretu w Urzędzie Wojewódzkim (Komisarjacie Rządu), jak to jest praktykowane w instytucjach państwowych.

10. Wydawanie opinii przez Biuro Regulacji.

Przy opracowaniu planów zabudowy przez mierniczego przysięgłego na wydanie opinii przez Biuro Regulacji nieraz oczekuje się po kilka, a nawet kilkanaście miesięcy, co, zdaniem naszym, należy skorygować i uprościć.

PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA

PRASA ZAGRANICZNA

Journal des Géomètres — Experts.

Nr. 179 — wrzesień 1935 r.

Jak realizować mapę Francji w skali 1:50.000 — prof. geografii Jean Martin. Autor stwier-

dza, że mapa sztabu generalnego w skali 1:80.000, istniejąca od stulecia, nie może już być uważana za dość szczegółową i wystarczającą, a specjalnie pod względem przedstawienia rzeźby terenu. Odczuwała się potrzeba mapy w kilku kolorach i podziałce 1:50.000. Nowa mapa Francji odpowiada wymaganiom wojskowym; z tych względów Niemcy

również przeznaczają poważne kredyty na stworzenie mapy w tej skali. Równie użyteczną będzie ta mapa dla potrzeb gospodarstwa narodowego. Mapa powstanie na podstawie zdjęć w skali $1/10000$, wyjątkowo $1/20000$. Koszt wykonania arkusza mapy wyniesie około 1 miliona fr., ilość arkuszy około 1100. W ciągu ostatnich 35 lat wykonano zaledwie 130 arkuszy, z których około 30 „typu 1900” wydano w 12 kolorach i 100 arkuszy „typu 1922” po wojnie w 5 kolorach. W celu przyspieszenia pracy powzięto myśl przejścia od zdjęć $1/10000$ do $1/20000$, co pozwoliło wydawać około 10 arkuszy rocznie. Obecnie ustalono, że mapa Francji zostanie utworzona na podstawie zdjęć lotniczych w skali około $1/40000$, z wyjątkiem około 100 arkuszy na granicach lądowych i morskich; arkusze i odpowiednie plany wykonane będą w dużej podziale.

Dobra rządowe i narodowe.—Ferdynand Danger. Autor rozważa wyrok sądowy, dotyczący sporu o własność między jednym z właścicieli a Państwem.

Precyzyjne łaty z podziałem na inwarze.—J. Legros. Autor podaje wyniki badania łaty firmy Secretain.

Mierniczy w Niemczech.—Rudolf. Położenie i warunki pracy mierniczych w krajach niemieckich różniły się zasadniczo. Rewolucja narodowo-socjalistyczna, znosząc poszczególne państwa niemieckie, redukuje różnice zachodzące na odnośnych terenach; obecnie dąży się do zastąpienia typów „bawarskiego”, „pruskiego” i t. p. przez mierniczego „niemieckiego”.

Przebieg studjów niemieckiego mierniczego jest następujący: po maturze i półrocznej praktyce u mierniczego prywatnego, rządowego lub komunalnego następuje sześciomiesięczny okres studjów teoretycznych, po których student może być poddany pierwszemu egzaminowi państwowemu, uprawniającemu do trzyletniej praktyki mierniczej kolejno w katastrze, meljoracjach rolnych, urzędzie ksiąg gruntowych, komasacjach i parcelacjach. Po tej praktyce następuje drugi egzamin państwowy, po którym uzyskuje się prawo pozostania urzędnikiem państwowym, komunalnym lub mierniczym prywatnym. Życzący sobie mają prawo po dalszych dwu semestrach nauki ubiegać się o stopień dyplomowanego inżyniera miernictwa; tytuł ten ma znaczenie wyłącznie akademickie, nie zwalnia od 3-letniej praktyki i drugiego egzaminu państwowego.

Mierniczy mogą pracować jako funkcjonariusze państwowi lub na własny rachunek, jako mierniczy prywatni, zaprzysiężeni przez Państwo, opłacani na podstawie taryf, zatwierdzonych przez urząd katastralny.

Rzut oka na aereo i terrofotogrametrię—Raymond Martin. Autor omawia zagadnienia zdjęć lotniczych przy znacznej wysokości, historję terrofotogrametrii i fototeodolity od pierwotnych typów do nowoczesnych włącznie.

Księga katastralna—René Danger. Autor, podając głosy prasy codziennej, omawia równocześnie projekt zmian prawnych, dotyczących katastru.

Działy: Porady zawodowe, Rozrywki matematyczne, Echo i informacje, Przegląd książek i czasopism oraz Dział prawny wyczerpują treść numeru.

K.

Zememirsky Vestnik.

Nr. 8 — 1935 r.

O określeniu z równań normalnych niewiadomych i dowolnych ich funkcji oraz ich wag — dr. Jarosław Hruban.

Triangulacja na Węgrzech — M. Moldan-cuka.

O zamierzeniach trwałych granic — inż. Ludwik Doleżał.

Uwagi o studjum inżynierji mierniczej na wyższych szkołach technicznych — inż. Wacław Hlavs. Autor dowodzi konieczności rozszerzenia tego studjum z 3 na 4 lata.

K.

Zeitschrift für Vermessungswesen.

Zeszyt 1, z 1 stycznia 1935 r.

Wyrównanie ciągów poligonowych metodą najmniejszych kwadratów. O. Eggert.

Niwelacja precyzyjna między wyspami wschodnio-fryzyjskimi i lądem stałym. Baenisch.

Triangulacyjno-poligonowe mapy katastralne i wielkie zadania państwowych i regionalnych planów zabudowania. C. Rohleder.

Najwyższy czas, aby prace urbanistyczne opierano na nowoczesnych planach o dalekosiężnym przegładzie struktury parcelowej. Trwożliwa oszczędność nie prowadzi do celu i wiele można oszczędzić, nie narażając projektów regulacyjnych na fałszywe pociągnięcia, wywołane brakiem dobrego materiału mapowego. Zło polega na tem, że miernictwo i kartografia uważane są jeszcze za zagadnienia, niezwiązane z poczynaniami urbanistycznymi. Silny spłot, łączący inżyniera mierniczego z ziemią i jej właścicielami, z topografią i prawnymi stosunkami, związanymi z ziemią i glebą, ukrywa w sobie oddawna niewyżytkane i cenne wartości, niezbędne do rozstrzygania najbardziej aktualnych kwestyj przy projektowaniu zabudowania osiedli. Plany sytuacyjno-wysokościowe są szkieletem projektowania i w zależności od ich dobroci, projekt udaje się lub upada jako nierealny. Dla ogarnięcia wzrokiem całości zagadnienia państwo musi pociągnąć do współpracy zawód mierniczy już przy organizacyjnych poczynaniach wstępnych z myślą o tem, aby opóźnienie nie pociągnęło za sobą niepowetowanych szkód.

Popieranie komasacji rolnej. Jednolite prawo i pomoc państwowa. Dr. Hillebrandt.

Zeszyt 2, z 15 stycznia 1935 r.

Rozwinięcia w szereg w związku z teorią przekrojów wertykalnych. W. Grossmann.

Zamiana spólrzędnych Mercatora i Gaussa-Krügera na spólrzędne stereograficzne i odwrotnie. Dr. Wl. K. Hristow.

Ustawa o klasyfikacji ziemi. Dr. Rothkegel.

Zeszyt 3, z 1 lutego 1935 r.

Wznawianie zniszczonych punktów poligonowych. Dr. Kummer.

Wyznaczenie punktu przy pomocy pomiarów dźwiękowych. Dr. A. Berroth.

Pomiary aerofotogrametryczne przy katastralnych pracach technicznych dla państwowej klasyfikacji ziemi. Wolfgang Ufer.

Zeszyt 4, z 15 lutego 1935 r.

Uzgadnianie dwóch siatek triangulacyjnych przez pokrywanie. K. Blass.

Pomiary dźwięków. Dr. Inż. Martens.

Autor opisuje sposoby ustalenia pozycji nieprzyjacielskich baterij przy pomocy pomiaru kierunku i czasu, w jakich uderzają pociski od chwili wystrzału.

Scalenia rolne pod względem estetycznym. Imand.

Nowa organizacja służby scaleniowej w Wirtembergji. Heinkele.

„Inżynier mierniczy” w gwarze ludowej Starej Bawarii. Oberarzbacher.

Zeszyt 5, z 1 marca 1935 r.

Zamiana spólrzędnych Mercatora i Gaussa-Krügera na spólrzędne meklemburskie i odwrotnie. Dr. Wl. K. Hristow.

Centrowanie przy pomiarach poligonowych. H. Sprenger.

Pomiary aerofotogrametryczne przy państwowej klasyfikacji ziemi. Sławik.

Centralna dyrekcja miernicza w Prusach i jej wpływ na organizację pruskiej służby mierniczej. Dr. Tiede.

Zeszyt 6, z 15 marca 1935 r.

Szybka i krótka metoda wyznaczenia szerokości geograficznej. Dr. Pasquale Sconzo.

Scalenie gruntów podmiejskich w Rheda. Schröder.

Zeszyt 7, z 1 kwietnia 1935 r.

Uzgadnianie dwóch siatek triangulacyjnych przez pokrywanie. Dr. inż. H. Merkel.

Zniekształcenie, zależne od odwzorowania i wydłużenie odległości, zależne od wysokości n. p. m. przy obliczeniu wiernokątnych spólrzędnych punktów poligonowych i polikowych. Schroeder.

Dzisiejsze stosunki prawne w odniesieniu do gruntu i ziemi. Dr. Max Drechsel.

Przepisy wykonawcze do ustawy o klasyfikacji ziemi.

Zeszyt 8, z 15 kwietnia 1935 r.

Problem zamiany spólrzędnych. F. Schroeder.

Interesująca mapa, znaleziona w urzędzie skarbowym w Landshut. (1822). Schopf.

Zeszyt 9, z 1 maja 1935 r.

Badania nad dopuszczalną wielkością obszarów przy zamianie spólrzędnych. Th. Bötzel.

Wiernokątne siatki kartograficzne i odwzorowania. A. Wedemeyer.

Obliczenie krzywizny ziemi i załamania promieni przy trygonometrycznym pomiarze wysokości. K. Lips.

Podstawy prawne do oddłużenia włościańskich gruntów. Dr. Max Drechsel.

Zeszyt 10, z 15 maja 1935 r.

Zamiana spólrzędnych Mercatora na spólrzędne wiernokątne, poprzeczno — ukośnoosiowe. Dr. Wl. K. Hristow.

Doświadczenia, nabyte przy użyciu tachymetru redukcyjnego Bosshardt-Zeissa w siatkach poligonowych. Längle.

Gothajski pomiar kraju. Hans Oertel.

Zeszyt 11, z 1 czerwca 1935 r.

Uogólnienie metody Heuvelinka przy badaniach błędów podziału na limbusie. Inż. Z. Czerski.

Dodawane i odejmowane logarytmy oraz ich związek z funkcjami hiperbolicznymi. A. Wedemeyer.

Zeszyt 12, z 15 czerwca 1935 r.

Przekształcenie spólrzędnych Gaussa-Krügera przy użyciu arytmetru W. Grossmann.

Pomiary katastralne w Bremen od roku 1813. Brinkmann.

Państwowa ustawa o dziedzicznej zagrodzie. Dr. Max Drechsel.

Inż. W. Chojnicki

Geometyczny i Geodetyczny Glasnik, organ Stowarz. Geodetów i Mierniczych Jugosławji — Beograd.

Zeszyt 3 maj — czerwiec 1935 r. zawiera następujące artykuły:

N. Abakumow. — Krytyka nowych metod wyznaczania azymutu. Artykuł ten jest dalszym ciągiem artykułu tegoż autora, zamieszczonego w czasopiśmie *Saturn*, Beograd 1935 r.

Stosunkowo niedawno w literaturze geodezyjno - astronomicznej ukazał się szereg nowych metod wyznaczania azymutu, a między innymi metoda Warda (Stany Zjednoczone), metoda prof. Frosta (Jugosławja), stanowiąca odmianę metody Warda, metoda Bardsleya (Stany Zjednoczone). Autor szczegółowo analizuje metodę Warda, a następnie metodę prof. Frosta. Metody te polegają na obserwacji przy jednym i tym samym (albo różniącym się o 12^h) kącie godzinowym dwóch gwiazd: gwiazdy polarnej i jednej gwiazdy pomocniczej. Jako gwiazdę pomocniczą Ward proponuje gwiazdę E Cassiopei, której wzniesienie proste mało różni się od wzniesienia prostej gwiazdy polarnej, lub gwiazdę η Ursae Majoris, której wzniesienie proste różni się o blisko 12^h . Autor w swych wywodach szczegółowych dochodzi do wniosku, że dokładność wyznaczania tym sposobem azymutu odbiega znacznie od dokładności, którą podaje p. Ward.

Inż. Milan, Drazic, docent Uniwersytetu — Parcelacja — podział powierzchni obiektów rolnych. Autor wyprowadza wzory do podziału powierzchni elementarnych figur geometrycznych, a następnie podaje przykłady zastosowania tych wzorów do podziału powierzchni większych obiektów rolnych z uwzględnieniem deformacji planów, wykonanych w rzucie stereograficznym.

Tegoż autora — Triangulacja Banatu*). Autor szczegółowo opisuje prace nad założeniem sieci triangulacyjnej niższych rzędów na terenie powiatu Wrszackiego, na obszarze około 300 km², dla celów pomiarów katastralnych.

*) Jedna z prowincji Jugosławji, która dawniej należała do Węgier.

D r. Z. K r a l. — D z i ś — j a k i p r z e d t y s i ą c e m l a t. Autor przyłącza cytaty z rozprawy starożytnego rzymskiego geometry — pisarza Aggenus'a Urbicus'a, wyliczającego wszystkie zalety, które musiał posiadać mierniczy za czasów dawnego Rzymu. Autor zaznacza, że i w dzisiejszych czasach zawód mierniczego wymaga podobnych zalet charakteru i doskonalszej wiedzy fachowej.

I n ż. I v o n K a m i l o. — R o z w ó j k a t a s t r u w J u g o s ł a w j i (dalszy ciąg). Autor szczegółowo podaje historję rozwoju katastru w poszczególnych ziemiach słowian południowych (Dalmacji, Słowenji, Chorwacji, Sławonii, Bosnii, Srem'e, Banacie), a następnie kreśli przebieg prac, od czasu zjednoczenia tych ziem, nad organizacją systemu katastralnego, jednolitego dla całego Królestwa Jugosławji. Z końcem r. 1923 Generalna Dyrekcja Katastru przystąpiła do systematycznego i planowego przeprowadzenia pomiarów kraju. Na jej wniosek został przyjęty przez Narodowy Komitet do pomiaru Kraju rzut Gauss-Krigier'a trzech zon południowych, na który podzielono kraj, a mianowicie zon, ograniczonych południkami 15°, 18° i 21° (od Greenwich). W r. 1927 została ukończona przez Wojskowy Instytut Geograficzny sieć triangulacyjna I rzędu i w tymże roku zostały obliczone przez sekcję triangulacyjną Generalnej Dyrekcji Katastru płaskie prostokątne współrzędne dla punktów triangulacyjnych I rzędu. Opracowano i w r. 1929 wydano nową ustawę katastralną, jednolitą dla całej Jugosławji. W okresie 1923—1934 r. pokryto szczegółową triangulacją obszar ponad sześć milionów *ha*. W dziedzinie niwelacji precyzyjnej przeprowadzono pomiary niwelacyjne na ciągach sieci I rzędu, a w sieci precyzyjnej niwelacji II i III rzędów zaniwelowano do końca r. 1934 ponad 12000 *km*. Autor wkońcu zaznacza, że, zawiązując planowo prowadzonej pracy, wykonano do r. b. pomiary szczegółowe na obszarze 2.500.000 *ha*, sporządzono zupełnie nowy operat katastralny na obszarze 1.570.000 *ha*, obejmującym 44 powiaty, przeprowadzono na tym obszarze dokładne oszacowanie gruntów rolnych i na podstawie nowego operatu katastralnego założone zostały nowe księgi gruntowe.

I n ż. M. V i d o j k o v i c. — U p o r z ą d k o w a n i e p r a w w ł a s n o ś c i z i e m s k i e j. Autor wyjaśnia znaczenie dla właścicieli planów, sporządzonych przez mierniczych dla celów katastralnych oraz znaczenie ksiąg gruntowych. Dalej podaje projekt, aby posady inspektorów i kontrolerów w urzędach katastralnych obsadzone były przez mierniczych, i w związku z tem należy, zdaniem autora, dać możność mierniczym pogłębić ich wiedzę w dziedzinie ekonomji politycznej, skarbowości, encyklopedji prawa, bonifikacji gruntów urbanistyki i pomiarów miast.

G e o m. D. M i l a c i e — *Saturn* — c z a s o p i s m o z d z i e d z i n y a s t r o n o m j i, g e o d e z j i, g e o f i z y k i i m e t e o r o l o g j i. Czasopismo *Saturn*, wydawane jest przez Towarzystwo Astronomiczne w Beogradzie. Autor podaje przegląd artykułów* pierwszych 4 numerów tego czasopisma. Jako najbardziej interesujące wymienia: „Golfstrom a zimy w Europie“, „Przyczyny zmiany pogody“ oraz „Analiza spektralna a ewolucja gwiazd“.

K. Tenczyński.

Bildmessung und Luftbildwesen.

Zeszyt 2, r. 1935.

Z n a c z e n i e a e r o f o t o g r a m e t r j i d l a k a t a s t r u — B r a n d. Autor jest zdania, że plany, opracowane na podstawie zdjęć lotniczych, są równie dokładne, jak te, które pochodzą ze starych zdjęć katastralnych, i z tego względu należy je traktować jako wartościowy materiał możliwo-

ści ich stosowania. Opracowanie mapy uniwersalnej (gospodarczej) w wielkiej skali możliwe jest w przyszłości tylko przy umiętnym połączeniu obecnych metod pomiarowych z metodą aerofotogrametryczną. Mapa taka nie da się oddzielić od map katastralnych. Natomiast mniejsze zastosowanie w przyszłości może mieć aerofotogrametrja przy zdjęciu obszarów miejskich, gdzie raczej nadaje się do celów pomocniczych. Miasto Münster stosuje od 6-ciu lat metodę aerofotogrametryczną do opracowania map w skali 1 : 1000 i 1 : 2000, otrzymując dobre rezultaty. Do dostosowania zdjęć lotniczych użyto linii (granic), odszukanych na dawnych mapach katastralnych, poczem wkreślono powstałe w międzyczasie zmiany. W wielu przypadkach można było wykryć błędy poprzednich pomiarów. Następnie opisuje autor metody fotogrametryczne, stosowane przez urząd katastralny francuski, i doświadczenia, wykonane przez pruskie zarządy rolnicze.

U w a g i z a s a d n i c z e d o k w e s t j i „f o t o g r a m e t r j a i k a t a s t e r“. — O. G r u b e r. Autor zastanawia się nad kryzysem, który daje się zauważyć w miernictwie w Niemczech i innych krajach. Kryzys ten polega na dążeniu do bardziej ekonomicznego wykorzystania metod pomiarowych. Autor wysuwa dwie tezy, konieczne dla dostosowania organizacji miernictwa do wymogów gospodarczych: 1) rewizja dotychczasowych przepisów pomiarowych i 2) organizacja pracy przez zespolenie i podział sił technicznych. Odnośnie do pierwszego punktu zastanawia się nad celowością istniejących przepisów pomiarowych i podkreśla, że dla celów podatkowych przepisy te są zbyt wymagające, jeśli się zważy, że jakkolwiek powierzchnia parcel będzie bardzo dokładnie pomierzona, to jednak ustalenie linii bonitacyjnej, a z nią wartości gruntu, waha się w dziesiątkach procentu. Zupełnie inaczej przedstawia się sprawa własności, która wymaga bardzo dokładnej powierzchni, ale i w tym przypadku w samej cenie jednostkowej mogą być wielkie różnice, które znowu będą zależę od sprytu i zaciętości sprzedającego lub kupującego. Również ma autor zastrzeżenia co do ustalenia granic własności z tak wielką dokładnością, jak tego obecnie wymagają przepisy pomiarowe. Następnie omawia autor przepisy odnośnie do wykonania mapy podstawowej (gospodarczej) niemieckiej w skali 1 : 5000, dla której dokładność pomiaru wysokości punktów i położenia warstwie uważa za zbyt wielką. Przechodząc do organizacji pracy, autor jest zdania, że wykonywanie zdjęć lotniczych musi być zcentralizowane, natomiast opracowanie tych zdjęć powinno się powierzyć oddziałom lokalnym, które znowu powinny współpracować z wszystkimi instytucjami, mającymi korzystać z tych planów.

F o t o g r a m e t r y c z n e p o m i a r y k a t a s t r a l n e. — W a l t e r i T ö p f e r. Pierwszy autor przyłącza dokładności, jakie uzyskano przy opracowaniu map metodą fotogrametryczną, i podaje wykres krzywej, przy pomocy której można obliczyć błąd położenia punktu w zależności od szybkości samolotu, wysokości lotu i ogniskowej kamery, którą zdjęcia lotnicze zostały wykonane. Dla wykonania zdjęć lotniczych na wysokości 300 do 400 *m*, powinien samolot poruszać się z szybkością 60 *km* na godzinę. W następnym rozdziale podaje p. Töpfer, że budowa tak wolno lecącego samolotu jest możliwa, i wskazuje sposoby, jakimi można tę szybkość samolotu uzyskać.

Z a s t o s o w a n i e t r i a n g u l a c j i r a d j a l n e j w I n d j a c h h o l e n d e r s k i c h. — A. K i n t. Autor opisuje prace fotogrametryczne Instytutu Topograficznego w Indjach holenderskich, gdzie na obszarze 12000 *km*² zastosowano triangulację radjalną, otrzymując kilkadziesiąt błędów położenia punktów. Autor podaje szereg przy-

kładów wykonanych sieci triangulacyjnych, oraz dla każdej z nich uzyskane dokładności (błędy).

Prace aerofotogrametryczne w Grecji — Prof. Lampadarios. Autor podaje sprawozdanie, z którego dowiadujemy się, że od 1926 do 1932 r. opracowano metodą fotogrametryczną 2875 km², a w czasie od 1932 do 1933 r. 4000 km².

4-ta Międzynarodowa wystawa fotogrametryczna w Paryżu. — Ewald. Autor wyszczególnia eksponaty wystawy, nie wdając się w szczegółowe ich omówienie.

IV. Międzynarodowy Kongres fotogrametryczny w Paryżu. — Walter. W artykule tym podane są prace Komisji 4a, 4b, 5 i 6. Sprawozdanie z prac tych Komisji podał *Przeгляд Fotogrametryczny* w Warszawie.

W Kronice znajdujemy wspomnienia pośmiertne Pawła Seligera i Erwina Reibenschua, oraz krytykę nowych książek: Teoria i rozwój przetworników, Dr. K. Schwidelskiego, — *Rocznik węgierskiego towarzystwa fotogrametrycznego* i Region fiordów wschodnich Grenlandji, wydane przez amerykańskie Towarzystwo Geograficzne.

Dr. E. W.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

KRONIKA

Scalanie gruntów trybem zaliczkowym na terenie województwa Białostockiego.

Na Zjeździe mierniczych przysięgłych, zorganizowanym przez Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych Białostockiego Urzędu Wojewódzkiego, który się odbył dn. 22.III.1935 r. i o którym wzmiankowaliśmy w Nr. 4 — 5 r. b. *Przeгляду Mierniczego*, przez referatów, które umieściliśmy w zeszytach poprzednich, został również wygłoszony przez p. St. Smolskiego, Kierownika Oddziału Pomiarów Rolnych, referat, który podajemy poniżej w krótkim streszczeniu.

Zapoczątkowana w r. 1931 akcja scalenia gruntów trybem zaliczkowym, polegająca na przyjmowaniu od uczestników scalenia zaliczek na poczet opłat za techniczne wykonanie scalenia, zasługuje na całkowite poparcie tak z punktu widzenia wzmocnienia wpływów na Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, jak i z punktu widzenia społeczno - państwowego.

Akcja ta, pomimo przeżywanego przez wieś kryzysu i zubożenia, na terenie województwa białostockiego rozwija się pomyślnie, jak to wynika z następujących trzech zestawień:

Uruchomiono nowych prac scaleniowych:					
W roku budżetowym	O g ó ł e m		w tem zaliczkowych		
	objektów	obszar w ha	objektów	obszar w ha	co stanowi %
1931/32	43	19136	26	11723	62
1932/33	107	50655	28	13400	27
1933/34	86	50714	43	22627	45
1934/35	172	82961	81	45054	55
Razem:	408	203466	178	92804	50

Z liczby 178 obiektów zaliczkowych o obszarze 92804 ha 77 obiektów o obszarze 36362 ha zostało zakończone na gruncie, co stanowi 40% w stosunku do obszaru ogólnego prac zaliczkowych.

Ponieważ scalenie gruntów finansowane jest z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, który w zasadzie powinien być samowystarczalny, przeto wpływy z prac zaliczkowych mają duże znaczenie, a mianowicie:

1) w roku budżetowym 1933/34 wpłynęło na rachunek F. O. R. R.:

a) z wpłat dobrowolnych zaliczkowych zł. 279117
b) z wpłat, wymierzonych decyzjami „ 52829

2) w roku budżetowym 1934/35 do dnia 1.I.1935 r.:

a) z wpłat dobrowolnych zaliczkowych zł. 348831
b) z wpłat, wymierzonych decyzjami „ 63592

Już z tego wynika, że nad pracami zaliczkowymi przejść do porządku dziennego nie można i nie należy, a raczej należy uznać rozwój prac zaliczkowych jako zjawisko zdrowe, świadczące o żywotności wsi polskiej, i prace te otoczyć specjalną opieką.

Prowadzone prace zaliczkowe wykazały, że wieś nie jest w stanie, w stosunkowo krótkim czasie wykonywania prac na gruncie, zapłacić całkowitej należności za te prace, i Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych początkowo pismem z dnia 17.II.1934 r. Nr. Sc. R. O. 332 zezwoliło na wnoszenie projektu na grunt po wpłaceniu przez wieś 80% od obowiązujących opłat za scalenie (obecnie obowiązują opłaty ryczałtowe, podane w § 1 p. b. zarządzenia p. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 2 listopada 1934 r. Nr. Sc. R. O. 369), następnie pismem z dnia 3.VIII.1934 r. Nr. Sc. R. O. — 241 zezwoliło na przejęcie prac zaliczkowych na rachunek urzędu we własnym zakresie, niezależnie od wysokości wpłaconej przez wieś sumy, wszakże pod warunkiem zastosowania do części pracy nieopłaconej wynagrodzenia w/g norm z r. 1934, zatwierdzonych przez p. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w dniu 20.III.1934 r. (*Dz. Urz. M. R. i R. R. Nr. 7 str. 243*).

Warunek ten uzależnia przejęcie pracy zaliczkowej na rachunek urzędu od zgody mierniczego - wykonawcy na zmniejszenie wynagrodzenia umownego.

Wszelkie decyzje urzędu wojewódzkiego, dotyczące wykonywania prac scaleniowych trybem zaliczkowym, będą oparte w r. b. na złożonej przez radę uczestników scalenia danej wsi uchwale uczestników scalenia, powziętej zgodnie z art. 20 ustawy scaleniowej, w której to uchwale uczestnicy scalenia zobowiązują się do zaliczkowego pokrywania w toku scalenia opłat i należności za techniczne wykonanie prac, w ratach i terminach, wyznaczonych przez urząd wojewódzki.

W powziętej przez siebie uchwale uczestnicy scalenia mogą prosić o oddanie do wykonania prac pomiarowo - scaleniowych temu lub innemu mierniczemu przysięgłemu, jednak należy ich uświadamiać, że decyzja w tej sprawie zależna jest całkowicie od urzędu wojewódzkiego.

Urząd wojewódzki, wydział rolnictwa i reform rolnych, po otrzymaniu ze starostwa poświadczoną uchwałę wraz

z załącznikami, w razie braku przeszkód do uruchomienia pracy trybem zaliczkowym, niezwłocznie wezwie uczestników scalenia do wpłacenia w jakimkolwiek urzędzie pocztowym na konto czekowe Nr. 38550, Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, Urząd Wojewódzki Białostocki — pierwszej raty, w wysokości około 20% od całkowitej należności, obliczonej zgodnie z obowiązującymi ryczałtami, i po otrzymaniu powiadomienia o wpłaceniu jej, wystąpi z wnioskiem do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych o zezwolenie na uruchomienie tej pracy trybem zaliczkowym, po zaś uzyskaniu zezwolenia, odda do wykonania pracę mierniczemu trybem, ustalonym w odnośnych przepisach.

Zgodnie z zarządzeniem p. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 2.XI.1934 r. Nr. Sc. R. O. 369 o normach opłat za scalenie gruntów, niepodlegających umorzeniu, stawki ryczałtowe dla terenu województwa białostockiego obecnie wynoszą:

dla opłat wymierzonych po dniu 20 lutego 1934 r.

Strefa	Obszary, dla których ustalone są normy	Wysokość norm w złotych za 1 ha		Wysokość norm w zł. dla gruntów: różniczan, rolniczo nieużytecznych oraz objętych pomiarami lecz niescalonych	
		z pomiarem starego stanu posiadania	bez pomiaru starego stanu posiadania	z pomiarem starego stanu posiadania	bez pomiaru starego stanu posiadania
I	Zachodnia część województwa białostockiego	23	17	8	6
II	Wschodnia część woj. białostockiego, powiaty: białostocki, bielski, grodzieński, sokólski i wołkowyski	20	15	8	6

Urząd Wojewódzki stoi na stanowisku, że do przyjmowania wpłat uprawniona jest z urzędu rada uczestników scalenia i nikt poza tym nie ma praw przyjmowania wpłat.

P.p. komisarze i podkomisarze ziemscy oraz delegaci urzędu wojewódzkiego podczas pobytu służbowego we wsi, scalanej trybem zaliczkowym, będą interesować się sprawą wpływów i w sprawozdaniach służbowych poczynią adnotacje o swych spostrzeżeniach w tym przedmiocie.

Pozyskanie wymagających scalenia wsi dla akcji zaliczkowej odbywało się zwykle przy udziale:

- 1) mierniczych przysięgłych,
- 2) zarejestrowanych praktykantów - kandydatów na mierniczych przysięgłych i
- 3) wszelkiego rodzaju pomocniczego personelu mierniczego, nieposiadającego żadnych uprawnień zawodowych, oraz agitorów, pośredników i t. p. elementu, który z miernictwem nie wspólnego nie ma, a kieruje się wyłącznie chęcią zysku.

Udziałowi mierniczego przysięgłego w akcji zaliczkowej urząd wojewódzki zasadniczo nie przeciwstawia się, a przeciwnie udział ten ocenia jako zjawisko dodatnie.

Nowe prace zaliczkowe tam, gdzie były dokonane wpłaty w chwili układania planu robót na rok 1935/36, zostały włączone do planu robót.

Wszystkie prace, które zgłoszone będą jako zaliczkowe w okresie następnym, zostaną uruchomione poza planem robót, przyczem przewiduje się, że w ten sposób plan robót zostanie doprowadzony do 85.000 ha obliczeniowych.

Wstępne prace do klasyfikacji gruntów.

Od chwili uchwalenia ustawy, na zasadzie której klasyfikacja ma być przeprowadzona, upłynęło już kilka miesięcy. Wstępne prace przygotowawcze są w toku. Zamierzona klasyfikacja gruntów służyć ma nie tylko dla celów podatkowych, ale również ma być wykorzystana także przy szacunku gruntów z racji przymusowego wykupu, następnie zaś przy kredycie długoterminowym.

Ażeby zdać sobie sprawę z rozmiaru przeprowadzonych prac, przedewszystkiem trzeba zobrazować, jakie czynności muszą poprzedzać klasyfikację. Terytorjum Państwa Polskiego pod kątem widzenia przeprowadzonej reformy podzielić należy na dwie części: obszar posiadający kataster gruntowy, i obszar pozostały, — (b. dzielnica rosyjska), na której kataster nie był założony. Podział taki grupuje:

a) tereny, posiadające jednolite dokumenty pomiarowe, znajdujące się w dyspozycji władz;

b) tereny, na których dokumenty pomiarowe są więcej niż niekompletne, datujące się z różnych okresów czasu, sporządzane przez różne władze, instytucje i osoby prywatne i znajdujące się w posiadaniu tych władz, instytucji i osób.

Moment klasyfikacji oczywiście poprzedzony być musi okresem przygotowania dokumentów pomiarowych. Na terenie województw, gdzie istnieje kataster, w grę wchodzi uporządkowanie i sprawdzenie pomiarów na gruncie, aczkolwiek dodać należy, że na tych terenach w dokumentach pomiarowych istnieją poważne luki i niedokładności. Spisz i Orawa, które znajdowały się przed wojną europejską w granicach Węgier, katastru nie posiadają i na tym terenie pomiary muszą być przeprowadzone na nowo.

W Małopolsce Wschodniej w czasie działań wojennych zniszczono liczne plany, które muszą być obecnie wykonane. W b. zaborze pruskim plany często nie zgadzają się ze stanem rzeczywistym na gruncie, głównie z powodu wielkich zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich kilku dziesiątków lat w zakresie sposobu użytkowania gruntów. Zmiany te w planach katastralnych nie zostały uwidocznione. W rezultacie obszary np. lasów, figurujących w planach, w istocie są oddawna użytkami rolnymi i t. p.

Teren b. Kongresówki i kresów wschodnich wymaga bardzo poważnych prac pomiarowych. Przedewszystkiem w województwach b. dzielnicy rosyjskiej zebrane zostały wszelkie plany, sporządzone przy przebudowie ustroju rolnego. Na ogólną powierzchnię 26.000.000 ha, które trzeba sklasyfikować, zebrano w ten sposób plany dla 9.000.000 ha. Pozostaje zatem prawie 2/3 powierzchni, dla których plany muszą być bądź uzyskane od instytucji i osób prywatnych (posiadaczy gruntów), bądź też wykonane na nowo. Oczywiście wszelkie zebrane plany winny być sprawdzone na gruncie i ewentualnie poprawione przez mierniczych. Dla obszarów, dotychczas niepomierzonych, sporządzone będą plany metodą aerofoto, której to pracy mają się podjąć Polskie Linie Lotnicze. Poza pracą, włożoną w uporządkowanie materiałów pomiarowych, trzeba dużego wysiłku, by zorganizować i przeszkolić aparat urzędniczy. W pierwszym etapie prac klasyfikacyjnych klasyfikacja dokonywana będzie przez urzędników klasyfikatorów, którzy przygotowują dla powiatowych komisji klasyfikacyjnych materiały, składający się z protokołu i planu klasyfikacyjnego. Mówiąc o zorganizowaniu aparatu wykonawczego, mamy na myśli dokonaną już w województwach

zachodnich, południowych i wschodnich organizację biur komisji powiatowych i wojewódzkich. W skład personelu tych biur wchodzi wojewódzcy i powiatowi inspektorzy klasyfikacyjni, mierniczowie i personel pomocniczy. W ciągu ostatnich miesięcy przeprowadzono nadto przeszkolenie inspektorów oraz dokonano t. zw. próbnej klasyfikacji wzorcowej najczęściej spotykanych charakterystycznych typów gleb. Klasyfikacja wzorcowa posłużyła jako materiał do regionalnych instrukcji klasyfikacyjnych, które opracowały komisje wojewódzkie, a przed kilkoma dniami zatwierdziła Główna Komisja Klasyfikacyjna przy Ministerstwie Skarbu.

K - i.

Komisja Egzaminacyjna na mierniczych przysięgłych.

Na bieżące trzecie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powołało Komisję Egzaminacyjną na mierniczych przysięgłych w Warszawie, w składzie następującym: przewodniczący — prof. inż. A. Ponikowski, członkowie: inż. J. Ciborowski, inż. B. Dąbrowski, inż. St. Kluźniak, inż. W. Surmacki, G. Szymkiewicz.

Kursa dla kandydatów na mierniczych przysięgłych.

Zarząd Główny Stowarzyszenia Mierniczych Przysięgłych R. P. postanowił zorganizować w bieżącym okresie zimowym kursa dla kandydatów na mierniczych przysięgłych. Zgłoszenia przyjmuje i informację udziela Sekretariat Zarządu Głównego, Warszawa, ul. Wielka 5 m. 4, tel. 679-85, w godz. 6—7.

Nowi inżynierowie.

W roku akademickim 1934/35 ukończyli oddział mierniczy Wydziału Inżynierji Politechniki Warszawskiej następujący absolwenci:

Borkowski Mirosław	praca dypl.—	fotogrametrija
Mikołajczyk Henryk	" "	" "
Zarzecki Marjan	" "	" "
Krzywosiński Romuald	" "	niwelacja precyzyjna
Pfeil Stanisław	" "	instrumentoznawstwo
Bodych Franciszek	" "	" "
Lipiński Mieczysław	" "	geodezja wyższa
Rajchnadel Majer	" "	" "
Kamiński Modest	" "	metrologja
Butkiewicz Stefan	" "	pomiary miast
Kuczyński Zbigniew	" "	" "
Bramowski Kazimierz	" "	" "
Kokoszko Piotr	" "	" "
Zacharewicz Irena	" "	" "
Godziński Stefan	" "	" "
Dzikiewicz Bronisław	" "	triangulacja
Michalski Zenon	" "	" "
Korobow Aleksy	" "	komasacja
Skupiński Stanisław	" "	" "
Wołodko Zygmunt	" "	" "
Dworańczyk Jerzy	" "	kartografja
Oganowska Zofja	" "	" "
Woźnicki Józef	" "	" "

W roku akademickim 1934/35 otrzymali tytuł inżyniera mierniczego na Politechnice Lwowskiej następujący absolwenci:

Balcar Oldrych, Bezdek Stanisław, Czechowicz Aleksander, Gadzała Stanisław Walerjan, Galas Bronisław, Gurawski Adolf, Hargeshheimer Filip, Jurszewicz Wiesław Wsiewołod, Land Adam Stanisław, Łukomski Mili, Mączyński Eugenjusz Jan, Manzel Rudolf, Moneibowicz Klemens Antoni, Olszamowski Bohdan, Ołdziejowski Władysław, Presz Tadeusz Dominik, Rajzer Leon, Sobol Herman, Sobol Benjamin.

Nowi mierniczowie.

Państwową Szkołę Mierniczą w Warszawie ukończyli następujący absolwenci.

W roku 1932.

Frelek Jan, Mirkowski Zygmunt, Frąckiewicz Karol Jan, Jędrzejewski Kazimierz, Błasiński Aleksander, Barhacz Mirosław, Celejewski Bogusław, Chrzanowski Antoni, Górski Zygmunt, Juszczyk Zdzisław, Matulce Sylwester, Majewski Andrzej, Majewski Stanisław, Morawski Kazimierz, Ślusarczyk Ignacy, Szejna Antoni, Szumski Józef, Tański Jan Marjan, Tarkowski Franciszek, Trippnerowi Józef, Bodance Ignacy, Borowski Edmund, Braun Sylwester, Dobek Tadeusz, Gaskowi Stanisław, Iwanowski Aleksander, Jodo Maciej, Iwańczak Bolesław, Komoński Henryk, Klimowicz Zdzisław, Mastbaum Symcha, Turkiewicz Leonidas, Więcaszko Ignacy, Zatorybowski Józef, Wójcicki Seweryn, Zborowski Piotr, Łukaszewicz Tadeusz.

W roku 1933.

Raczyński Janusz, Lustych Józef, Gepert Leon, Kosiński Józef, Sałaciński Hilarem, Dreszer Edward, Jesionowski Jerzy, Paszyn Sergjusz, Tanczyński Mieczysław, Binder Stefan, Borkowski Tadeusz, Burak Edmund, Cieśliewicz Jerzy, Chrupek Jerzy, Eichelknecht Józef, Gołębiowski Czesław, Jakubaszek Mikołaj, Kozłowski Antoni, Kowalcuk Jan, Łaskiewicz Walerjan, Namiola Władysław, Neyman Klemens, Nowicki Czesław, Rudnicki Witold, Syrkiewicz Jerzy, Szuper Wiktor, Synowiec Stanisław, Szczulne Jan, Tęsiorowski Zygmunt, Włoszek Antoni, Wohlfart Wilhelm, Zebery Aleksander, Załęski Władysław, Zebrowski Tadeusz, Wagner Ludomir, Żuk Antoni.

Wydział Mierniczy przy Państwowej Szkole Przemysłu Leśnego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łomży w r. szkolnym 1933/34 ukończyli następujący absolwenci: Brzozowski Janusz Tadeusz, Chętnik Bronisław, Chwiakowski Jan, Duć Józef, Ensztejn Włodzimierz, Gołaś Waclaw, Gościński Władysław, Goworski Eugenjusz, Gulanowski Stanisław, Kałużny Władysław - Jan - Paweł, Kozłowski Jan, Kowalski Bolesław - Marjan, Kozłowski Antoni syn Antoniego, Kozłowski Antoni syn Izydora, Markiewicz Bolesław, Leniak Telesfor, Pawliszewski Józef - Wincenty, Saplic Kazimierz, Stańko Jerzy - Franciszek, Swincow Grzegorz, Szulborski Stefan, Talecki Czesław, Trzemkowski Jerzy - Juljusz, Tysza Henryk - Wojciech, Wasilewski Edward, Wróbel Władysław.

Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH

Z działalności Warszawskiego Oddziału Wojewódzkiego.

Poczynając od 31.III r. b., t. j. od dnia Walnego Zgromadzenia Mierniczych, zamieszkujących na terenie m. st. Warszawy i województwa Warszawskiego, na mocy uchwały którego został powołany Warszawski Oddział Wojewódzki, Zarząd tego Oddziału w okresie sprawozdawczym odbył 9 posiedzeń. W związku z I-szym Zjazdem Delegatów Stowarzyszenia Mierniczych Przysięgłych Rzeczypospolitej Polskiej, Zarząd Oddziału opracował projekt regulaminu dla Oddziałów Wojewódzkich, który to regulamin po przeprowadzonej dyskusji i uwzględnieniu szeregu poprawek przez Komisję Regulaminową I-go Zjazdu Delegatów został przyjęty. Regulaminem tym obecnie posługują się wszystkie Oddziały Wojewódzkie.

W początkowym okresie dużo czasu zajęły Zarządowi sprawy administracyjno-gospodarcze. Obejmując cały majątek po b. Związku Mierniczych Polskich w War-

szawie, Zarząd załatwił wszelkie związane z tem sprawy, zwracając szczególną uwagę na fundusz zapomogowy im. ś. p. Zygmunta Majewskiego, b. długoletniego prezesa Związku Mierniczych Polskich w Warszawie, aby, zgodnie z intencją ofiarodawcy oraz życzeniem likwidacyjnego zebrania b. Związku Mierniczych Polskich, był nadal utrzymywany i odpowiednio wydatkowany.

Zarząd Oddziału zajął się pozatem uregulowaniem spraw podatkowych swoich członków. Dotyczy to będzie głównie tych kolegów, którzy nie prowadzą żadnych ksiąg handlowych i nie są w stanie przedstawić urzędowi skarbowym nawet luźnych zapisek. Celem zebrania odpowiedniego materiału została rozpisana ankieta z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania, w niej postawione, a dotyczące %/0 stosunku dochodu do obrotu przy różnych warunkach pracy. Po porozumieniu się z władzami skarbowymi zostanie złożony memoriał, poparty odpowiednimi dokumentami. Zarząd Oddziału doprowadził do końca prace ostatniego Zarządu b. Związku Mierniczych Prziśiętych w Warszawie w sprawie powoływania biegłych przez urzędy skarbowe, uzyskując zgodę pp. prezesów Izby Grodzkiej i Okręgowej w Warszawie na to, by w sprawach mierniczych jako biegli wzywani byli wyłącznie członkowie naszego Oddziału według przedstawionej listy (izby skarbowe rozestały w formie okólników przedstawione przez Zarząd Oddziału wykazy biegłych).

W myśl polecenia Zarządu Głównego w sprawie pożyczki inwestycyjnej zostało wystosowane do Urzędu Wojewódzkiego (wydział rolnictwa i reform rolnych) pismo z prośbą, aby podpisywanie tej pożyczki odbywało się zgodnie z warunkami, wymienionymi w komunikacie Nr. 1 Zarządu Głównego.

W czasie bolesnego ciosu, jaki dotknął nasze społeczeństwo, w skutek zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego, Zarząd Oddziału wysłał depeche kondolencyjne na ręce p. p. Komisarza Rządu m. st. Warszawy i Wojewody Warszawskiego oraz wspólnie z Zarządem Głównym wystosował pismo do Radja Polskiego, podając treść wysłanych depez wraz z prośbą, aby Radjo Polskie wezwało wszystkich członków naszego Stowarzyszenia do wzięcia licznego udziału w uroczystościach pogrzebowych.

Celem uporządkowania warunków pracy mierniczych przziśiętych na terenie m. st. Warszawy i usunięcia szeregu niedomagań, panujących przy załatwianiu tych prac przez Wydział Techniczny Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, Zarząd Oddziału wystosował w dn. 10.X-1935 r. memoriał, uzasadniając potrzebę wprowadzenia szeregu zmian i uproszczeń w sposobie zatwierdzania i opinjowania planów mierniczych. Szczególną uwagę Zarząd zwrócił na długotrwałe przetrzymywanie złożonych planów, spowodowane nadmierną kontrolą.

Zarząd Oddziału, dążąc do tego, by wszyscy bez wyjątku mierniczo przziśięgli, wykonywający wolny zawód, byli członkami Stowarzyszenia Mierniczych Prziśiętych R. P., którego głównym celem jest podniesienie poziomu społecznego, kulturalnego i etycznego oraz piecza nad właściwym wykonywaniem zawodu mierniczego, a w związku z tem, aby wszelkie prace miernicze były powierzane tylko członkom Stowarzyszenia, wystosował już odpowiednie pismo do p. Prezesa Sądu Apelacyjnego i Okręgowego w Warszawie, prosząc, by jako biegli sądowi używani byli tylko mierniczo przziśięgli, członkowie Oddziału Warszawskiego.

Zarząd Oddziału, stojąc na stanowisku ścisłego prze-

strzegania ustawy o mierniczych przziśiętych z dn. 15. VII 1925 r., a szczególnie mając na uwadze art. 9 wymienionej ustawy, zwrócił się z obszernym pismem do p. Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, aby zostało zakazane poszczególnym wydziałom hipotecznym sporządzanie odrysów z planów, znajdujących się w księgach hipotecznych, wydawanie ich stronom i pobieranie za to opłat, oraz cofnięto zarządzenia, wydane przez niektórych sędziów hipotecznych, zabraniających mierniczym przziśiętym sporządzania ścisłych odrysów z planów, znajdujących się w książkach hipotecznych.

Zgodnie z zasadami Statutu Stowarzyszenia Mierniczych Prziśiętych R. P. odnośnie do spraw natury ogólnej, wymagających interwencji w ministerstwach i u wszelkich władz centralnych, Zarząd Oddziału wystosował do Zarządu Głównego szereg wniosków z prośbą o załatwienie według kompetencji. Pozatem załatwiono szereg spraw bieżących, nie pozostawiając w tym względzie zaległości.

PRZEGLĄD PRZEPISÓW

ZARZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 września 1935 r.

w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie instrukcyj do klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego.

Na podstawie art. 3 ust. (4) ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 203) zarządzam co następuje:

§ 1.

Wydaję załączone do niniejszego zarządzenia: instrukcję ogólną i instrukcje regionalne do klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego.

§ 2.

Instrukcję ogólną stosuje się na obszarze całego Państwa, instrukcje zaś regionalne — na obszarze województw, dla których zostały wydane.

Instrukcje są uzupełnieniem przykładami Tabeli Klas Gruntów, stanowiącej załącznik do ustawy o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego.

W instrukcjach regionalnych zostały oznaczone: kategorie gruntów — literami dużymi, klasy gruntów — cyframi rzymskimi, rodzaje gleb — literami małymi.

§ 3.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:

(—) *Wł. Zawadzki.*

Załącznik Nr. 1 do zarządzenia
Ministra Skarbu (poz. 289).

INSTRUKCJA OGÓLNA.

określająca warunki przyrodnicze i sposób w jaki one przy klasyfikowaniu poszczególnych gruntów ornych będą brane pod ocenę.

1) Przy klasyfikacji gruntów, poza warunkami przyrodniczymi, w których wytworzyły się poszczególne typy gleb i które uwzględnione zostały w Tabeli Klas Gruntów i szczegółowych instrukcjach regionalnych, należy brać pod ocenę następujące czynniki przyrodnicze, obniżające klasyfikację gruntów ornych: spadki i wystawa gruntu, wzniesienie nad poziom morza i kamienistość. Nie bierze się natomiast pod ocenę położenia w pasie gradowym lub w terenie narażonym na zalew w czasie powodzi.

2) Obniżenie klasy na skutek wymienionych czynników przyrodniczych winno być stosowane tylko w wypadkach, gdy czynniki te nie były uwzględnione w Tabeli Klas Gruntów, względnie w szczegółowych instrukcjach regionalnych. Przykładowe wskazanie miejscowości nie wyklucza stosowania p. 4 niniejszej instrukcji.

3) Za najkorzystniejsze położenie gruntu, umożliwiające zaliczenie danego gruntu do najwyższej klasy, do jakiej dane grunty mogą należeć w myśl Tabeli Klas Gruntów, lub szczegółowych instrukcji regionalnych, należy uważać położenie płaskie bądź łagodny spadek nieprzedstawiający żadnych trudności przy uprawie polowej.

Za spadki pochyłe uważa się takie, które utrudniają uprawę polową, umożliwiają jeszcze orkę i inne uprawy konne we wszystkich kierunkach, sprawiają trudności głównie przy zwózce z pola. Spadki takie pochyłe o wystawie południowo-wschodniej, południowej, południowo-zachodniej i zachodniej nie obniżają klasyfikacji gruntów, gdyż niekorzystne nachylenie zostaje zrównoważone korzystną wystawą w stosunku do słońca; natomiast spadki pochyłe o wystawie północno-zachodniej, północnej, północno-wschodniej i wschodniej obniżają klasyfikację gruntów o jedną klasę.

Za spadki strome uważa się takie, które utrudniają w znacznym stopniu uprawę konną i uniemożliwiają orkę we wszystkich kierunkach. Spadki takie w zależności od wystawy obniżają klasyfikację gruntów o jedną klasę przy wystawie południowo - wschodniej, południowej, południowo - zachodniej i zachodniej i o dwie klasy przy wystawie północno-zachodniej, północnej, północno-wschodniej i wschodniej.

4) Wzniesienie nad poziomem morza do 400, a w województwach nowogrodzkim, pomorskim i wileńskim do 250 m. nie powoduje obniżenia klasyfikacji gruntów. Grunty wzniesione ponad 400 względnie 250 m. nad poziomem morza zalicza się niżej o jedną klasę, wzniesione ponad 650 m. o dwie klasy.

5) O ile na gruncie występuje znaczna ilość kamieni, utrudniających uprawę mechaniczną lub stosowanie maszyn i narzędzi rolniczych — obniża się klasyfikację o jedną klasę.

Przepis powyższy nie dotyczy rędzin.

6) Każdy czynnik przyrodniczy działa niezależnie od innych, lecz nie można w żadnym wypadku obniżyć klasyfikacji niżej niż do klasy VI.

Załącznik Nr. 2 do zarządzenia
Ministra Skarbu (poz. 289).

Instrukcja regionalna dla województwa Białostockiego.

Do A. III. b) należy zaliczyć:

1. Bielice pyłowe o grubości przeszło 100 cm. Warstwa gleby grubości powyżej 25 cm, barwa jasno popielata, lub szaro popielata. Przejście do podglebia stopniowe lub dość wyraźne lecz z zaciekami. Struktura gruzelkowata, skład drobnoziarnisty, pyłowy. Podglebie barwy żółto popielatej, żółtawej lub żółto czerwonej; przejście do podłoża przeważnie stopniowe, struktura różnorodna, gruzelkowata, skład mechaniczny zbl żony do gleby. Podłoże żółto lub brązowo czerwone chuda glina spiaszczona lub też piasek. Przepuszczalność dobra, stan wód gruntowych niski, meljoracji nie wymaga. Teren równy lub lekko falisty. Do uprawy grunt łatwy, daje dobre plony żyta, kartofli, owsa, jęczmienia, koniczyny czerwonej; udają się również pszenica i buraki pastewne. Występują np. w m. Kisielnica, gm. Rogienice, pow. Łomża, m. Elżbięcín, gm. Drozdowo, pow. Łomża, m. Grandicze, gm. Hoża, pow. Grodno.

2. Bielice piaszczyste, grubość warstwy akumulacyjno-próchniczej powyżej 25 cm, łącznie z podglebiem mniejsza od

160 cm. o składzie różno-drobno ziarnistym z domieszką części pyłowych, barwa gleby popielata, struktura gruzelkowata, iluwium zwykle dość dobrze wykształcone o zabarwieniu żółtawo czerwonym. W podłożu chuda glina czerwona piaszczysta. Przepuszczalność i przewodność dobra, stan wód gruntowych niski, meljoracji nie wymaga, teren równy lub lekko falisty, do uprawy łatwy. Daje dobre plony żyta, kartofli, owsa, jęczmienia, koniczyny czerwonej. Udaje się również pszenica i buraki pastewne. Występują np. w m. Ciecierówka, gm. Brzostowica Wielka, pow. Grodno, m. Grodzisk, gm. Czerwin, pow. Ostrołęka, m. Dąbrówka Kościelna, gm. Szepietowo, pow. Wysokie Mazowieckie, m. Makowlany, gm. Sidra, pow. Sokółka, m. Babino, gm. Stelmachowo, pow. Wysokie Mazowieckie.

Do A. IV. a) należy zaliczyć:

1. Bielice (nazwa lokalna „czarnucha“). Warstwa gleby grubości około 20 cm, barwy popielatej z odcieniem jasnym, szarym lub brązowym, przejście do podglebia stopniowe, niekiedy dość wyraźne lecz z zaciekami; struktura mniej lub więcej gruzelkowata, gleba różnoziarnista z domieszką części pyłowych. Podglebie jasne z odcieniami: żółtym, popielatym, szarym, brązowym przejście do podłoża stopniowe, struktura luźna, czasem nieco spójna; skład mechaniczny podglebia: zazwyczaj grubsze cząstki niż w glebie, natomiast pyłowych mniej. Podłoże brązowe z odcieniem czerwonym, rdzawym lub żółtym, chuda glina czerwona poniżej 100 cm., czasem bardzo spiaszczona. Węglanu wapnia nie zawiera. Kamienie występują zwykle w dość dużych ilościach we wszystkich warstwach. Przepuszczalność dobra, stan wód gruntowych niski, meljoracji nie wymaga. Przewodność dobra. Teren mniej lub więcej falisty, do uprawy łatwy, czasem jednak przeszkadzają kamienie. Nadaje się do uprawy żyta, pszenicy (raczej jarej), owsa, kartofli, lubinu. Mniej pewny jęczmień, koniczyna czerwona. Występują np. w m. Bakuny, gm. Kuźnica, pow. Sokółka, m. Naurowicze, gm. Baranowicze, pow. Augustów, m. Kurjanka gm. Kurjanka, pow. Augustów, m. Czyżewo, gm. Biskupice, pow. Wołkowyski, m. Subacze, gm. Szydłowice, pow. Wołkowysk, m. Nowa Wola, gm. Sokolany, pow. Sokółka.

2. Bielice pyłowe grubości mniejszej niż 100 cm, warstwa gleby grubości około 20 cm, barwy jasno popielatej, lub popielatej, przejście do podglebia stopniowe niekiedy dość wyraźne, struktura gruzelkowata, skład mechaniczny drobno - ziarnisty, dużo cząstek pyłowych. Podglebie jasne, przejście do podłoża stopniowe, struktura zwykle luźna, niekiedy nieco zbita, skład mechaniczny drobnoziarnisty, mniej lub więcej części pyłowych. Podłoże o strukturze luźnej o składzie mechanicznym drobno lub gruboziarnistym. Przepuszczalność i przewodność zwykle dostateczna, stan wód gruntowych dość niski. Teren równy, do uprawy łatwy. Udaje się żyto, kartofle, owies, można również uprawiać przy dużej kulturze pszenicę, jęczmień, buraki pastewne. Występuje np. w m. Chworościany, gm. Nowy Dwór, pow. Sokółka, w m. Maleniche Dolne, gm. i pow. Sokółka, m. Bogudziński, gm. Porozów pow. Wołkowyski, m. Strubnica, gm. Piaski, pow. Wołkowysk, m. Pierozki, gm. Szudziałowo, pow. Sokółka, m. Kisielnica, gm. Rogienice, pow. Łomża.

Do A. IV. b) należy zaliczyć:

1. Bielice glejowe warstwa gleby grubości około 20 cm. o zabarwieniu szaro popielatem lub ciemnym, przejście do podglebia stopniowe, struktura gruzelkowata, skład różno drobnoziarnisty. Podglebie ciemno szare, popielate, brązowe lub żółto czerwone, występuje warstwa glejowa dość zwężła, skład mechaniczny drobnoziarnisty. Podłoże brunatno niebieskawe z rdzawymi plamami, mniej lub więcej zwięzłe, drobnoziarniste, za-

wiera zwykle węglan wapnia. Przepuszczalność i przewodność niedostateczna, stan wód gruntowych dość wysoki, meljoracji wymaga. Teren zazwyczaj nizinny (kolliny). Do uprawy dość trudne, źle obsychające, mażą się lub zaskorupiają. Nadają się do uprawy żyta, pszenicy, owsa, jęczmienia, koniczyny czerwonej. Plony mogą być w sprzyjających warunkach dość wysokie, są one jednak zawodne. Występują naprzykład w m. Mazury, gm. Sokoly, pow. Wysokie Maz. i m. Łubin Kościelny gm. Bielsk, pow. Bielsk Podl.

2. Gliny ciężkie warstwa gleby grubości około 20 cm bronzowo-szara dość spójna, przejście do podglebia stopniowe, skład mechaniczny drobnoziarnisty z cząstkami pyłowymi, podglebie niekształtowane, podłoże bronzowo - czerwone, bardzo zwarte, drobnoziarniste. Przepuszczalność mała, przewodność niedostateczna, stan wód gruntowych niski, meljoracje potrzebne, do uprawy trudne, mażą się na mokro, zbrylają się w czasie suszy. Plony mogą być dość znaczne, lecz często są zawodne. Nadaje się pod uprawę pszenicy, owsa, mieszanek. Występują np. w m. Dobrzyniewo Duże, gm. Obrubniki, pow. Białystok.

3. Szczerki mocne na nieprzepuszczalnym podłożu o nazwie miejscowej „ciężki“, warstwa gleby grubości około 20 cm szaro - popielato - bronzowa, przejście do podglebia wyraźne, struktura gruzelkowata, skład mechaniczny różno-dość gruboziarnisty z domieszką części pyłowych, podglebie barwy bronzowej w odcieniach, dość zwarte, różno drobnoziarniste. Podłoże gliniaste, bronzowo-czerwone, zwarte, występuje glej, drobno ziarniste, z minimalną domieszką piasku. Przepuszczalność niewystarczająca, stan wód gruntowych dość wysoki, meljoracje potrzebne. Przewodność niedostateczna; do uprawy dość łatwe o ile glina nie występuje zbyt blisko powierzchni. Grunt dość zasobny, lecz wadliwy. W warunkach sprzyjających mogą wydać dobre plony pszenicy, jęczmienia, owsa, łubinu, koniczyny czerwonej. Występują np. w m. Gatno, gm. Szczecbrno Olszanka, pow. Augustów.

Do A. IV. c) należy zaliczyć:

Czarne ziemie bagienne, warstwa gleby grubości około 35 cm, barwa gleby czarna, przejście do podglebia wyraźne, lecz z próchnicznymi zaciekami, struktura gruzelkowata, skład mechaniczny pyłowy, gleba zawiera próchnicę torfową. Podglebie nieuformowane, podłoże szaro-niebieskawe z rdzawymi plamami, dość zwarte, drobnoziarnisty piasek, występuje glej. Przepuszczalność i przewodność niedostateczna. Stan wód gruntowych dosyć wysoki, meljoracji wymaga. Teren nizinny o minimalnych spadkach. Do uprawy łatwe z wyjątkiem pory wilgotnej (wolno obsycha). Grunt dość zasobny, jednak mało czynny. Uda się pszenica, owies, koniczyna czerwona, mieszanek, buraki, kartofle. Występują np. w m. Kniaziewiczze, gm. Indura, pow. Grodno.

Do A. V. a) należy zaliczyć:

1. Szczerki lekkie, noszące lokalną nazwę „supieski“, warstwa gleby około 25 cm, barwy szarej lub szarej z odcieniem żółtym, popielatym, brązowym; przejście do podglebia stopniowe, struktura słabo gruzelkowata lub luźna, skład mechaniczny różno - dość gruboziarnisty z domieszką części pyłowych. Podglebie jasne, żółto-szare lub żółto brązowe, przejście do podłoża przeważnie stopniowe, struktura luźna, skład dość gruboziarnisty. Podłoże barwy żółtej o odcieniach jaśniejszych lub ciemniejszych, niekiedy z plamami rdzawymi, struktura luźna. Węglan wapnia nie występuje. Przepuszczalność i przewodność dobra, stan wód gruntowych niski, meljoracji nie wymaga. Teren — płaski, falisty lub pagórkowaty. Do uprawy łatwy. Uda się żyto, kartofle, łubin i owies. Występują np. w m. Zaremby Kościelne, gm. Zaremby Kościelne, pow. Ostrów, w m., gm. i pow.

Wysokie Mazowieckie, w m. Mońki, gm. Kalinów, pow. Białystok, m. Jasionowa Dolina, gm. Janów, pow. Sokółka.

2. Piaski suche całkowite, warstwa gleby grubości co najmniej 20 cm, gleba szara o odcieniach jasnym, popielatym, ciemnym, brązowym; przejście do podglebia stopniowe lub dość wyraźne. Struktura luźna lub słabo gruzelkowata, skład mechaniczny drobno lub grubopiaszczysty o małej ilości cząstek pyłowych; podglebie żółty piasek, struktura luźna, przejście do podłoża stopniowe, podłoże żółte, żółto-czerwone, jasno-brązowe, czerwone, drobno lub gruboziarniste, często ze żwirem, struktura luźna, we wszystkich warstwach występują drobne kamienie. Węglan wapnia nie występuje. Przepuszczalność duża, stan wód gruntowych niski, meljoracje zbyteczne. Przewodność znaczna, teren różnorodny bądź równy bądź też mniej albo więcej falisty i pagórkowaty. Do uprawy grunty łatwe, niekiedy tylko przeszkadzają kamienie. Nadaje się do uprawy żyta, tatarskiej, kartofli, łubinu; plony niewielkie. Występują np. w m. Dojlidy, gm. Dojlidy, pow. Białystok, m. Mierzeje Zamość, gm. Troszyn, pow. Ostrołęka, m. Zadworzany, gm. Kuźnica, pow. Sokółka, m. Kopciówka, gm. Harnice, pow. Grodno, m. Bojary, gm. Łysków, pow. Wołkowysk, m. Mnice, gm. Porozów, pow. Wołkowysk.

Do A. V. b) należy zaliczyć:

2. Piaski niałowe, warstwa gleby około 20 cm, barwy szarej, przejście do podglebia stopniowe, struktura luźna, skład mechaniczny gleby dość gruboziarnisty, bardzo mało próchnicy. Podglebie żółto-brązowe, struktura luźna, bardziej gruboziarnista niż gleba, w podłożu od 90 cm. niebieskawe-brązowa, warstwa glejowa i głębiej brązowo ciemny il, zwarte. Gleba i podglebie przepuszczalne, podłoże nieprzepuszczalne, stan wód gruntowych niski, teren równy, do uprawy grunty łatwe. Uda się żyto, kartofle. Występują np. w m. Rokitnica, gm. Marcinkańce, pow. Grodno.

2. Piaski podmokłe (nazwa miejscowa „muliste“), warstwa gleby grubości około 20 cm, zabarwienie ciemne od szarego, szaro-brązowego do czarnego; przejście do podglebia wyraźne, czasem stopniowe, struktura luźna lub słabo gruzelkowata różno - drobnoziarnisty skład mechaniczny, w glebie zawarta kwaśna próchnica; podglebie żółte z odcieniem szarym, popielato - brązowym, rdzawym, przejście do podłoża wyraźne czasem stopniowe, struktura luźna, skład mechaniczny drobno bądź gruboziarnisty. Podłoże jasne, niebieskawe, brązowawe; woda występuje dość wysoko, struktura luźna albo lekko zbita, piasek gruby i ostry, niekiedy drobniejszy. Węglanu wapnia nie zawiera. Grunt przepuszczalny, wymaga odwodnienia ze względu na wysoki stan wód gruntowych (50—100 cm.). Przewodność niedostateczna, teren nizinny, niekiedy falisty, do uprawy łatwy, jednak wolno obsychający. Nadaje się pod żyto, owies, mieszanek; kartofle często gniją, plony niewielkie. Występują np. w m. Hraboty, gm. Bielsk, pow. Bielsk Podl. m. Krugło, gm. Dąbrowa, pow. Sokółka, m. Podczarnucha, gm. Porzecze, pow. Grodno, m. Zgumny, gm. Krypno, pow. Białystok.

Do A. V. c) należy zaliczyć:

Grunty wapienno-torfowe, warstwa gleby grubości około 15 cm, barwy ciemno - szarej, przejście do podglebia wyraźne, skład mechaniczny pyłowy, dużo próchnicy dobrze rozłożonej. Podglebia brak, podłoże białe niebieskawe, zwarte wapno z małą domieszką gruboziarnistego piasku. Przepuszczalność niezupełnie dobra, stan wód gruntowych dość wysoki, wymaga meljoracji. Przewodność niedostateczna. Teren nizinny o małych spadkach (przyłakowy). Do uprawy dość trudny, skutkiem tendencji do zlewności i zaskorupienia. Grunt zasobny, lecz mało czynny. Nadaje się do uprawy żyta, pszenicy, owsa, kartofli, mieszanek, plony mogą być dość duże, lecz zależne

są od warunków atmosferycznych. Występują np. w m. Przestrzele, gm. Belda, pow. Szczuczyn.

Do A. VI. a) należy zaliczyć:

Piaski całkowite (miejscowa nazwa „piaskowata“). Warstwa gleby poniżej 20 cm, barwy szarej w jasnych lub ciemnych odcieniach, struktura luźna. Skład mechaniczny grubo lub drobnoziarnisty piasek z bardzo małą zawartością cząstek pyłowych. Przejście do podglebia stopniowe lub wyraźne. Podglebie żółte, jasno - szare, struktura luźna, skład gruboziarnisty piasek, ostry często ze żwirem, przejście do podłoża stopniowe czasem wyraźne. Podłoże jasne, żółte lub szare niekiedy z rdzawymi plamami, struktura luźna, składa się z piasku gruboziarnistego lub żwiru. Drobne kamienie występują we wszystkich warstwach. Węglanu wapnia nie zawiera. Przepuszczalność nadmierna, poziom wód gruntowych niski, melioracji nie wymaga. Przewiewność duża. Teren falisty, pagórkowaty, niekiedy równy. Grunt do uprawy mechanicznej łatwy. Nadaje się do uprawy żyta i lębina, kartofle nawet na obroniku niepewne, plony niskie. Występują np. w m. Szumowo, gm. Szumowo, pow. Łomża, m. Koce Borowe, gm. Ciechanowice, pow. Bielsk. Podl., m. Biała, gm. Porzecze, pow. Grodno, m. Dolny Las, gm. Szczebro Olszanka, pow. Augustów, m. Przechody, gm. Gródek, pow. Białystok, m. Zwirzanca, gm. Biskupice, pow. Wołkowysk, m. Skindziaż, gm. Korycin, pow. Sokółka.

Do A. VI. b) należy zaliczyć:

Piaski podmokłe, wadliwe (nazwa miejscowa „ciekańce“). Warstwa gleby grubości poniżej 20 cm., barwy szarej, ciemno szarej, struktura luźna, skład drobno lub gruboziarnisty piasek, przejście do podglebia wyraźne; podglebie ciemne, brązowawe, rdzawe, skład gruboziarnisty, struktura luźna, przejście do podłoża wyraźne; podłoże jasne, żółte, sino białe, pomarańczowe, rdzawe, składa się z drobno lub gruboziarnistego piasku, struktura luźna lub zbita. Węglanu wapnia nie zawiera, znajdują się rudawce, gleba i podglebie przepuszczalne, stan wód gruntowych bardzo wysoki (woda pokazuje się na głębokości około 80 cm.) melioracji wymaga, lecz często są trudne do przeprowadzenia. Przewiewność zła, grunt zimny i kwaśny. Teren nizinny, płaski, spadki minimalne, do uprawy łatwy. Uprawia się żyto, owies, seradela. Kartofle często gniją, plony niskie i zawodne. Występują np. w m. Kurpiki, gm. Hlebiodki, pow. Łomża, m. Dęby, gm. Łyse, pow. Ostrołęka, m. Zalewy, gm. Myszyńce, pow. Ostrołęka.

Załącznik Nr. 3 do zarządzenia Ministra Skarbu (poz. 289).

Instrukcja regionalna dla województwa krakowskiego.

Do A. II. a) — należy zaliczyć:

Mady chude. Położenie równe nad rzekami, warstwa gleby ciemnej barwy, złożona głównie z pyłu z domieszką piasku, próchnica słodka. Podglebie takie samo, lecz nieco jaśniejsze. Gleba i podglebie często zawierają wapno. Podłożem piasek lub szuter w głębokości przynajmniej 100 cm. Wrażliwe na suszę, w razie wylewów podmakają, zalewne jednak tylko wyjątkowo. Udają się wszystkie rośliny uprawne. Występują np. w m. Zabierzów, gm. Zabierzów, pow. Kraków, m. Morawice, gm. Liszki pow. Kraków.

Do A. II. c) — należy zaliczyć :

1. Łöss głęboki o warstwie gleby około 30 cm, barwy popielatej, podglebie głębokie, barwy żółtej, skład mechaniczny pył delikatny, łagodny w dotknięciu. Położenie pagórkowate, lekko faliste. Uprawa łatwa, udają się wszystkie rośliny uprawne. Występują np. w m. Witkowice, gm. Ropczyce, pow. Ropczyce i m. Morawice, gm. Liszki pow. Kraków.

2. Ilolöss Warstwa gleby około 40 cm, składa się z pyłu z zawartością próchnicy o barwie brudno - żółto - popielatej. Podglebie pyłowe jaśniejsze dochodzi do głębokości 150 cm, Grunty przepuszczalne, przewiewne, łatwe do uprawy. Udają się dobrze wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. i gm. Nawojowa, pow. Nowy Sącz.

Do A. II — należy dodać:

g) **Bielice pyłowe** o warstwie grubości co najmniej 150 cm. Gleba ponad 30 cm., zawiera słodką próchnicę. W podglebiu wybitnie wykształcone eluwjum, zawiera prawie czysty pył krzemionkowy. Położenie równe lub lekko faliste, czasem tworzy grzędy. Uprawa łatwa, udają się wszystkie rośliny uprawne i warzywa, zwłaszcza ogórki. Występują np. w m. Ujście Solne gm. Ujście Solne, pow. Bochnia.

Do A. III. b) — należy zaliczyć:

1. Bielice pyłowe głębokie. Gleba barwy jasno-popielatej, często z czerwonym lub żółtawym odcieniem grubości do 30 cm., podglebie grubości przeszło 150 cm bardziej żółtawe. Plamy eluwjum i iluwjum przemieszane, sięgają daleko w głąb. W podłożu przeważnie piaskowice wapienne lub bezwapienne, il karpacki lub ilolöss. Czasami gleba zawiera jeszcze ślady wapna, spotyka się również tak w samej bielicy jak na powierzchni rozrzucone buły krzemienne lub takież żwirki. Położenie na grzbietach i stokach wzgórz. Uprawa w razie suszy lub słoty trudna, gleba zlewna, przepuszczalność dobra. Udają się wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. Płaza, gm. Babice, pow. Chrzanów w m. Modlnica, gm. Bronowice, pow. Kraków, w m. Mogilany, gm. Świątniki, pow. Kraków, w m. Zaborze, gm. Oświęcim, pow. Biała.

2. Bielica pyłowa napiaskowa. Położenie równe lub lekko faliste. Gleba grubości około 30 cm, barwy jasno - popielatej z odcieniem czerwonym, podglebie bardziej żółtawe. Piasek występuje wyraźnie od 100 cm. zwiększając się ilościowo ku dołowi. Plamy eluwjum i iluwjum przemieszane. Gleba zlewna wchłania wodę powoli, przepuszczalność dobra. Uprawa zależna od suszy lub słoty. Udają się wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. Wola Mielecka, gm. Mielec, pow. Mielec.

Do A. III d) — należy zaliczyć:

1. Mady karpackie. Warstwa pyłowa z nieznaczną domieszką piasku o grubości ponad 100 cm. Części pyłowe pochodzą z ilu lub piaskowca karpackiego. Struktura gruzelkowa w podglebiu częściowo zbita, przepuszczalność i przewiewność średnia. Do uprawy średnio - trudne. Urodzajne. W czasie powodzi zalewne. Występują np. w m. Radocza, gm. i pow. Wadowice, w m. Przeczyca, gm. Brzostok, pow. Jasło.

2. Mada chuda. Warstwa zawierająca pył z domieszką piasku grubości co najmniej 60 cm, barwy popielatej z odcieniem brunatnym leży na piasku lub żwirze. Uprawa łatwa, przepuszczalność dobra, w niższych położeniach zalewne. Leży przeważnie w średnim biegu rzek. Udają się wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. i gm. Gromnik, pow. Tarnów, w m. Podłęże, gm. Alwernia, pow. Chrzanów, w m. Lubzina, gm.

Paszczyna, pow. Ropczyce, w m. Niedomice, gm. Klikowa, pow. Tarnów.

Do A. III e) — należy zaliczyć:

Wapienne grunty podkarpackie o miejscowej nazwie „szlina“ lub „rumosz“. Gleba grubości około 30 cm złożona z pyłu krzemionkowego, z domieszką próchnicy i piasku. Zawiera wapno. Takież samo głębokie podglebie grubości razem z glebą około 100 cm. W podłożu macierzysty piaskowiec wapienny karpacki. Przepuszczalność dobra, powierzchnia gleby lekko zlewna, łatwo zsychna się i bryli. Udają się wszystkie ziemioplody. Położenie na grzbietach i stokach wzgórz Podkarpacia. Występują np. w m. Kozy gm. Biała, pow. Biała, w m. i gm. Gorajowice, pow. Jasło i w m. i gm. Zabierzów, pow. Kraków.

Do A. III. g) — należy zaliczyć:

1. Celiny. Warstwa gleby do 30 cm gruba, barwy popielatej z czerwonym odcieniem, zawiera pył, próchnicę, nieco miki. Podglebie żółte lub czerwone sięgające wgłąb powyżej 100 cm, złożone z pyłu, nieco miki. Bielcowanie wyraźne, plamy iluwjum i eluwjum przemieszane. Gleba zlewna, przepuszczalna, przewiewna. Udają się wszystkie ziemioplody. Położenie na grzbietach, stokach, płaskowzgórzach. Występują np. wzdłuż i na północ od linii kolejowej Bielsko — Wadowice w m. Pisarzowice i m. Zaborze pow. Biała.

2. Karpackie stare mady. Położone wysoko nad obecnym korytem rzeki. Gleba zawiera próchnicę, pył, piasek, także drobny żwir lub szuter. Głębokie, przepuszczalne, lekko zlewnie. Uprawa łatwa. Udają się wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. Kołaczyce gm. Kołaczyce pow. Jasło, w m. Zabrzeż gm. Łącko pow. Nowy Sącz.

Do A. III. — należy dodać:

h) 1. Löss zbielicowany. Warstwa gleby grubości do 60 cm barwy ciemno - popielatej złożona z pyłu i próchnicy. Podglebie głębokie złożone z pyłu, barwy żółtej z plamami bielcowania (występują też zacieki próchnicy). Podłoże silnie zbite, słabo przepuszczalne, wymaga meljoracji. Do uprawy łatwy. Udają się wszystkie ziemioplody. Położenie na płaskich wzgórzach i stokach. Występują np. w m. Dojazdowie gm. Ruszcza pow. Kraków.

2. Ilolössy. Gleba o warstwie grubości około 25 cm żółtopopielata, pyłowa, ślady piasku, podglebie barwy żółtej. Warstwa pyłowa ponad 100 cm wyglądem przypomina löss. Podłoże piaskowiec lub il karpacki. Tworzy długie niezbyt szerokie „grzędy“. Do uprawy łatwa choć nieco zlewna. Wapna nie zawiera. W warstwach głębszych bardziej zwięzła stąd przepuszczalność i przewiewność średnie. Leży na stokach i grzbietach wzgórz. Występują np. w m. Przeczyca gm. Brzostek pow. Jasło.

Do A. IV. a) — należy zaliczyć:

1. Szczerki lekkie. Gleba o grubości co najmniej 30 cm zawiera próchnicę, pył krzemionkowy i piasek, w podglebiu piasek, z pyłem często nieco próchnicy, występują plamy związków żelazowych. Poniżej 100 cm piasek żółty, szary lub czerwony. Położenie równe lub lekko faliste, woda gruntowa niska, uprawa łatwa. Gleba żytinio-ziemniaczana. Występują np. w m. Świdrówka gm. Szczucin pow. Dąbrowa, w m. Nagawczy-na gm. Dębica pow. Ropczyce.

2. Szczerk lekki na głębokim ile. Gleba co najmniej 30 cm piasek z zawartością próchnicy. Podglebie piasek, czasem nie-

co próchnicy. Bielcowanie występuje wyraźne. Grubość warstwy do 200 cm. W podłożu il z ilolupku. Położenie na lekkim skłonie, uprawa łatwa, przepuszczalność dobra. Gleba żytinio-ziemniaczana. Występują np. w m. Chelmek gm. Libiąż pow. Chrzanów.

3. Bielice. Gleba dość płytka, barwy popielatej, zawiera pył krzemionkowy, próchnicę oraz mniej lub więcej piasku. Podglebie głębokie złożone z pyłu, nieco piasku, barwy żółtawej lub czerwonej o wyraźnych plamach eluwjum i iluwjum. W podłożu na głębokości przeszło 100 cm löss, piasek lub glina. Położenie różne: na grzbietach i stokach wzgórz, faliste lub równe. Przepuszczalność dobra, jednak gleba zlewna. Do uprawy łatwa. Udają się wszystkie ziemioplody. Występują np. w m. Szczurowa gm. Szczurowa, pow. Brzesko, w m. i gm. Klikowa pow. Tarnów.

Do A. IV. d) — należy zaliczyć:

Szłina. Gleba około 25 cm grubości, złożona z pyłu krzemionkowego z domieszką próchnicy, czasem także piasek i mika. Wapno występuje w różnych ilościach począwszy od śladów. Podglebie głębokie, trafiają się okruchy łupku, czasem występują osady związków żelazowych. Leży na skłonach i grzbietach wzgórz. Przepuszczalność dobra, lecz gleba zlewna. Udają się wszystkie ziemioplody. Od szliny z klasy III różni się większą zwięzłością. Występują np. w m. Kwiatonowice gm. Biecz pow. Gorlice, w m. Przeczyca gm. Brzostek pow. Jasło.

Do A. IV. g) — należy zaliczyć:

1. Il karpacki. Gleba około 20 cm dochodzi czasem do 40 cm, barwy jasnej lub ciemno popielatej, często z odcieniem żółtawym, złożona z pyłu krzemionkowego, próchnicy, miki czasem także piasku. Podglebie głębokie lub bardzo głębokie, barwy popielatawo-żółtej, rzadziej czerwonej, złożone z pyłu krzemionkowego, miki czasem i piasku. O ile pochodzi z przeławicowego łu, zawiera również grubszy piasek oraz często kamienie. Wapna brak. Położenie na grzbietach, stokach i skłonach wzgórz i gór. Gleba zlewna i w razie słyty lub suszy trudna do uprawy. Prawie zawsze wymaga meljoracji. Udają się wszystkie ziemioplody — jednak zależnie od wysokości nad poziomem morza i wystawy. Występują np. w m. Kryg gm. Lipinki pow. Gorlice, w m. Tymowa gm. Czechów pow. Brzesko, w m. Okocim gm. Okocim pow. Brzesko, w m. Połom Duży gm. Wiśnicz Nowy pow. Bochnia, w m. Wilkowie gm. Wilkowie pow. Biała, w m. i gm. Gromnik pow. Tarnów, w m. i gm. Łużna, pow. Gorlice, w m. i gm. Jodłownik pow. Limanowa.

2. Celiny. Gleba grubości około 20 cm, barwy jasno - popielatej z czerwonym odcieniem, zawiera pył, próchnicę i mikę. Podglebie barwy żółtej lub brudno-żółtej, plamy iluwjum nieznaczne, pieprze dość rzadkie, plamy szaro - białe częścią rozrzucone, częścią ciągną się charakterystycznymi długimi pasmami pionowo lub ukośnie z góry na dół. Podglebie zbite, złożone z pyłu z domieszką miki, grubość najczęściej bardzo duża. Podłożem skała, il karpacki, il czerwony, czasem szuter i t. p.. Przepuszczalność powolna, choć dobra, przewiewność dobra, gleba zlewna, do uprawy na sucho lub mokro trudna. Udają się wszystkie plody, lecz głównie żyto i ziemniaki. Występują np. w m. Andrychów, w m. Inwałd gm. Andrychów, w m. Radocza gm. Wadowice, w m. Brzeźnica gm. Brzeźnica, pow. Wadowice, w m. Bulewice gm. Kęty, pow. Biała.

Do A. IV. — należy dodać:

ij) 1. Mady chude. Warstwa pyłowa z domieszką piasku i szutru powyżej 50 cm w podłożu szuter z domieszką pyłu. Położenie równe. Udają się wszystkie ziemioplody, może się udać nawet pszenica. Narażone na zalewy. Występują np. w m. Po-

dolsze gm. Zator pow. Wadowice, w m. Negawezyna gm. Dębica pow. Ropczyce, w m. Andrychów gm. Andrychów pow. Wadowice, w m. Nowa Wieś gm. Kęty pow. Biała, w m. Czaślaw gm. Dobczyce pow. Myślenice w m. Malin e gm. Tuszów Narod. pow. Mielec, w m. Skidzin gm. Brzeszcze pow. Biała, w m. i gm. Nawojowa pow. Nowy Sącz, w m. Kurów gm. i pow. Nowy Sącz.

2. Stara mada, zbielicowana z glejem. Gleba około 20 cm Podglebie grubości 70 cm. Skład mechaniczny — pył krzemionkowy. Podglebie zwięźlejsze silnie b'elicuje i zawiera plamy gleju. Położenie równe, w prastarym korycie rzek. Uprawa łatwa, udają się wszystkie ziemiopłody gdyż woda gruntowa występuje na głębokości około 150 cm, jednak w latach wilgotniejszych gdy poziom wody jest wyższy łatwo ziemiopłody wymakają. W podłożu piasek gruboziarnisty. Występują np. w m. Podolsze gm. Zator pow. Wadowice.

Do A. V. a) — należy zaliczyć:

1. Szczerki lekkie, gleba drobnopiaszczysta, sucha. Gleba grubości do 30 cm, złożona z piasku, nieco pyłu krzemionkowego i próchnicy, barwy popielatej, czasem szarej lub z odcieniem żółtawym, słabo związana. Podglebie głębokie, złożone z piasku, rzadko nieco pyłu, barwy szarej, żółtej, rdzawej. Czasem plamy eluwjum i iluwjum, często warstwy rdzawej. Występują też pieprze, piasek rudawcowy i drobne kamienie rudawca, oraz szuter. Podłożem prawie zawsze piasek, czasem szuter, głębiej zwykle inna formacja. Położenie równe, lekko faliste, lub lekkie skłony. Przepuszczalność dobra, uprawa łatwa, gleba żytnio-ziemniaczana, cierpi łatwo od suszy. Występują np. w m. Malinie gm. Tuszów Narod. pow. Mielec, w m. i gm. Borowa pow. Mielec, w m. i gm. Borzęcin pow. Brzesko, w m. Lubzina gm. Paszczyna pow. Ropczyce, w m. Piła Kośc. gm. Trzebinia, m. Mirów gm. Alwernia, m. Zalas, gm. Tenczynek pow. Chrzanów, m. Rajsko gm. Oświęcim pow. Biała, m. Rudy Rysie gm. Szczepanów pow. Brzesko, m. i gm. Borzęcin pow. Brzesko, m. Białka gm. Bukowina pow. Nowy Targ, m. Nowa Wieś gm. Kęty pow. Biała, m. i gm. Brzeźnica pow. Wadowice.

2. Piasek nagipsowy. Gleba około 30 cm złożona z piasku, pyłu krzemionkowego i próchnicy, barwy ciemno popielatej, podglebie piasek barwy żółtawej. Podłoże w głębokości około 1 m tworzy skała gipsowa (w głębi krystaliczna). Przepuszczalność dobra uprawa łatwa, gleba żytnio-ziemniaczana, jednak bardzo wrażliwa na suszę. Występują np. w m. Skotniki gm. Tyniec pow. Kraków:

Do A. V. b) — należy zaliczyć:

1. Mada tusta „spiza”. Warstwa drobnopylowa gruzelkowata ale zlewna grubości około 20 cm na podobnym lecz bardziej zbitym trudno przepuszczalnym i nieprzewiednym podglebiu, a dochodzącym do głębokości co najmniej 60 cm. Glej występuje w głębokości większej niż 50 cm. Meljoracje prawie bezskuteczne — uprawa bardzo trudna. Uprawia się pszenca, owies, pastwisko. Charakterystycznym chwastem jest czosnek. Występuje np. w m. i gm. Szczucin pow. Dąbrowa, m. Malinie gm. Tuszów Narod. pow. Mielec, m. i gm. Borowa pow. Mielec, m. Wyciąże gm. Ruszcza pow. Kraków.

2. Bielice glejowe. Gleba grubości około 25 cm. jasno popielata z odcieniem żółtawo-czerwonym, złożona z pyłu i próchnicy. Podglebie głębokie, jaśniejsze, zbita, zbielicowana wyraźnie, plamy gleju na głębokości 45 cm. Przepuszczalność zła, zlewna, uprawa trudna, położenie równe, uprawia się żyto i koniecyne. Występują np. w m. Rajsko gm. Oświęcim pow. Biała.

3. Szczerk nailowy. Gleba drobnopiaszczysta, wilgotna. Gleba grubości nawet ponad 35 cm, barwy ciemno popielatej, złożona z piasku z domieszką próchnicy i pyłu. Podglebie piasek, dość płytki. Podłoże il, barwy niebieskawej, plamy rdzawej, zaczyna się od około 50 cm. Położenie równe, gleba wprowadzie na nieprzepuszczalnym podłożu jednak nie stale podmokła. Uprawa łatwa, gleba żytnio - ziemniaczana. Występują np. w m. Skotniki gm. Tyniec pow. Kraków.

Do A. V. c) należy zaliczyć:

Rędzina piaszczysta (rumosz). Gleba o grubości około 20 cm, barwy ciemno - brązowej złożona z piasku, z domieszką próchnicy i pyłu, znajdują się także okruchy i kamienie wapienne. Podglebia brak. Podłoże stanowią kamienie wapienne związane iliem wapiennym, barwy białej, często sam il z okruchami, niżej coraz więcej kamienia (rupeć), aż wreszcie skała. Uprawa trudna z powodu kamienia i łatwego brylenia się. Cierpi bardzo od suszy. Uduje się żyto i ziemniaki, inne plody tylko w latach wilgotnych. Występują np. w m. Piła Kościelecka gm. Trzebinia, w m. Zalas gm. Tenczynek, i m. Brodła, gm. Alwernia pow. Chrzanów.

Do A. V. e) należy zaliczyć:

1. Il karpacki na piaszkowcu. Gleba około 20 cm barwy żółto - popielatej, złożona z pyłu z domieszką piasku próchnicy i miki, czasem z drobnym żwirkiem. Podglebie jaśniejsze o składzie podobnym do gleby, lecz z większą ilością piasku, drobnych kamieni lub żwiru. Podłoże na głębokości około 60 cm piasek wiec karpacki bezwapienny lub wapienny płytkowy. Wapno jednak wtedy tylko w podłożu. Położenie na grzbietach i stokach gór i wzgórz. Przepuszczalność i przewodność słabe, grunty zlewna, do uprawy trudne. Uduje się owies, ziemniaki w położeniach niższych także żyto, a czasem pszenica. Występują np. w m. i gm. Jodłownik pow. Limanowa, w m. i gm. Łuźna pow. Gorlice, w m. Kwiatonowice gm. Biecz pow. Gorlice, w m. Las gm. Slemień, m. Rycerka Dolna, m. Zwardoń gm. Rajcza pow. Żywiec, w m. i gm. Tyliec, m. Cieniawa gm. Grybów, m. Rytro gm. Piwniczna, m. Zabrzeż gm. Łącko pow. Nowy Sącz, w m. Białka gm. Bukowina pow. Nowy Targ.

2. Ily karpackie głębokie. Warstwa gleby około 20 cm, barwy popielatej, składa się z pyłu ilowego o strukturze gruzelkowatej. Podglebie i podłoże il zbita z plamami glejowymi. Przepuszczalność i przewodność zła. Do uprawy trudne. Udują się żyto i ziemniaki, plony niskie. Występują np. w m. Kryg gm. Lipniki pow. Gorlice, m. Rajsko gm. Oświęcim pow. Biała, m. i gm. Łuźna pow. Gorlice, m. Cieniawa gm. Grybów pow. Nowy Sącz, m. Zegocina gm. Trzećana pow. Bochnia.

3. Mady karpackie głębokie. Warstwa pylowa przeszło 100 cm o charakterze ilowym czasem z domieszką piasku o zabarwieniu ciemno-popielatym, zbita. Przepuszczalność i przewodność zła gleba zimna. W podłożu piasek i szuter oraz kamienie piaszkowca. Położenie równe lub lekki skłon, zwykle na starym, wysokim brzegu rzek karpackich. Uprawa trudna, udaje się owies, ziemniaki, w niższych poziomach także żyto. Występują np. w m. Podwilk, m. i gm. Jabłonka pow. Nowy - Targ.

Do A. VI. a) należy zaliczyć:

1. Piaski suche. Gleba grubości do 20 cm, barwy popielatej lub szarej, złożona z luźnego piasku. Podglebie żółtawe lub rdzawe, złożone z luźnego piasku. Podłoże luźny piasek, czasem z kamieniami barwy szarej, białej, rdzawej lub żółtej. Położenie równe, faliste lub na grzbietach. Uprawia się żyto i ziemniaki oraz łubin żółty, lecz plony są niskie, i niepewne. Bardzo cierpią od suszy. Występują np. w m. Bołęcim gm. Babice pow.

Chrzanów, m. Piła Koście. gm. Trzebinia pow. Chrzanów, m. Lgota gm. Nowa Góra pow. Chrzanów, m. Pustynia gm. Dębica pow. Ropczyce.

2. Piaski na wapieniu. Warstwa gleby około 20 cm, złożona z piasku, próchnicy i często z drobnych oraz większych kamieni wapiennych, barwy popielatej. Podglebie piasek z kamieniami, barwy żółtordzawej, luźne. W podłożu na głębokości około 40 cm skała wapienna. Wapno tylko w kamieniach i ich okrucach. Położenie zwykle na lekkim skłonie. Uprawa łatwa, cierpi od suszy, uprawia się żyto i ziemniaki, ale plony bardzo zawodne i niskie. Występują np. w m. Mirów, gm. Alwernia, pow. Chrzanów.

3. Rędzina piaszczysta. (rumosz). Gleba 15 — 20 cm ciemno popielata z odcieniem brunatnym, złożona z piasku, pyłu, próchnicy, okruców kamienia. Podglebie brak. Podłoże kamienie wapienne z pyłem i piaskiem. Głębiej skała. Wapno występuje wszędzie. Położenie na stokach lub faliste. Uprawa z powodu kamieni trudna, w razie suszy często niemożliwa. Uprawia się żyto i ziemniaki, które dają w latach mokrych słabe urodzaje. W latach suchych, przepadają. Występują np. w m. Lgota gm. Nowa Góra, m. Mirów gm. Alwernia, m. Zalas gm. Tenczynek, m. Piła Kościelecka, gm. Trzebinia i m. Bołecin gm. Babice, pow. Chrzanów.

4. Gleba porfirowa. Grubości 15 cm, szaro czerwona, złożona z piasku, żwiru, okruców, posiada mało próchnicy i pyłu. Podglebie takie samo. Podłożem skała porfirowa. Uprawa łatwa, położenie faliste, uprawia się żyto i ziemniaki, które dają tylko w latach mokrych słabe plony. Od suszy cierpi. Występuje np. w m. Zalas gm. Tenczynek pow. Chrzanów.

Do A. VI. b) należy zaliczyć:

Piaski podmokłe. Gleba — piasek z kwaśną próchnicą, barwa prawie czarna o zimnym tonie. Podglebie piasek, barwy szarej. W podłożu il glejowy lub warstwa rudawca, często rudawiec występuje w dwu i więcej warstwach. Podłoże nieprzepuszczalne. Stan wody gruntowej wysoki, słac często uprawa utrudniona. Uprawia się żyto i owies. Występują np. w m. Brodla gm. Alwernia m. Piła Kościelecka gm. Trzebinia, m. Bołecin gm. Babice pow. Chrzanów.

Do A. VI. c) należy zaliczyć:

1. Il karpacki piaszkowcy. Gleba około 10 cm, barwy popielatej, złożona z pyłu, próchnicy i miki, często domieszka piasku i kamieni. Podglebie ilaste barwy żółtawej zawiera bardzo dużo kamieni. Czasem występuje glej. Gleba zlewna, do uprawy w razie suszy trudna. Położenie na grzbietach górskich. Uprawia się owies, ziemniaki, w położeniach niskich także żyto, jednakże plony są zawodne i małe. Występuje np. w m. Kocierz gm. Slemień, pow. Żywiec, m. Zwardoń, gm. Rajcza, pow. Żywiec m. Spytkowice gm. Skawa, pow. Myślenice, m. Połom Duży gm. Wiśń cz Nowy pow. Bochnia, m. i gm. Tylicz pow. Nowy Sącz, m. Czaślaw gm. Dobrezyce pow. Myślenice, m. Las gm. Slemień pow. Żywiec, m. Bednarka gm. Lipinki pow. Gorlice.

2. Il karpacki z łupku. Gleba barwy czerwono-popielatej, około 15 cm, złożona z pyłu i nieco próchnicy, o zbitej strukturze. Podglebie barwy wiśniowo-czerwonej, zbite, złożone z pyłu i żwiru, zawiera konkrecje żelazne. Podłoże zielono-niebieskie bardzo zwężłe, powstałe z miękkiego łupku. Przepuszczalność zła, uprawa trudna, leży na stokach gór, uprawia się owies. Występuje np. w m. Cieniawa, gm. Grybów pow. Nowy Sącz.

3. Chuda mada karpacka. Gleba płytka grubości do 20 cm, złożona z piasku, pyłu, próchnicy i szutru, leży na szutrze. Położenie równe przepuszczalność dobra, uprawa trudna z powodu kamieni. Zasadniczo nie nadaje się pod uprawę rolną. Cierpi od suszy, przy większych wodach zalewne. Występuje np. w m. Toki gm. Żmigród pow. Jasło.

Do A. VI. d) należy zaliczyć:

1. Mada tłusta głęboka „spiza“. Gleba ciemno - popielata, nie grubsza jak 20 cm leży na zbitej nieprzepuszczalnej i nieprzewodnej głębokiej warstwie pyłowej. Gleje płycej niż 50 cm. Do uprawy prawie nieprzydatna, gdyż zlewna i zsyca się na skałę. Drenowanie bezskuteczne. Sęją na niej owies i pszenicę. Występuje np. w m. Pustynia gm. Dębica pow. Ropczyce, m. Wyciąże, gm. Ruszcza, pow. Kraków.

2. Mada tłusta płytka. Gleba około 15 cm, ciemno-popielata, złożona z pyłu i próchnicy, z domieszką piasku i żwiru, zlewna, zbita. Podglebie jasno - popielate, gruboziarnisty piasek i drobny szuter. Występują i rudawce. Przepuszczalność zła, uprawa trudna, uprawia się żyto. Występuje np w m. i gm. Szczucin pow. Dąbrowa.

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Nr. 10, z dnia 15 października 1935 r.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1935 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych oraz ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. z 30 IX-35 r. Nr. 71, poz. 449).

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. Agr. XVI/3/392/35 z dn. 1 czerwca 1935 r. w sprawie zezwolenia na przewłaszczenie nieruchomości ziemskich, nabywanych w postępowaniu egzekucyjnym.

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. Sc. R./0/213 z dn. 9 lipca 1935 r. w sprawie uprawnień Wojewódzkiej Komisji Ziemskiej.

Pismo okólne M. R. i R. R. Nr. Sc. R./0/236 z dn. 23 lipca 1935 r. w sprawie stosowania tabeli klas gruntów przy sealaniu gruntów i znoszeniu służebności.

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. Agr. VII.1/210/35 z dnia 8 sierpnia 1935 r. w sprawie zmian w podziale administracyjnym Państwa.

Pismo okólne M. R. i R. R. Nr. T. II-1/17 z dnia 30 sierpnia 1935 r. w sprawie opłat za odrisy i wyciągi z dowodów pomiarowych.

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. Agr. XVI/3/694/35 z dnia 4 września 1935 r. w sprawie hipotecznego obciążenia działek nabytych z parcelacji.

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. Agr. XVI/3/450/35 z dnia 28 września 1935 r. w sprawie aljenacji gruntów włościańskich (załącznik).

Pismo Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych Nr. B.P.XI/7/7 z dn. 30 września 1935 r. w sprawie utworzenia referatu rolnictwa i reform rolnych przy Starostwie w Augustowie.

Pismo okólne M.R. i R.R. Nr. T. II-1/17 z dn. 1 października 1935 r. w sprawie pobierania opłat za wykorzystanie dowodów pomiarowych.

WZORY MIERNICZE, KOMASACYJNE I PARCELACYJNE

NAL. ŁADEM WYDAWNICTWA

PRZEGLĄD MIERNICZY

Nowe wzory scaleniowe **[Sc.]**

1. Zaświadc. urzędu gmin. o posiadaniu gruntów	5 gr.
2. Wezwanie do wzięcia udziału w zebraniu rady uczestników scalenia wsi	5 gr.
3. Protokół zebrania uczestników scalenia wsi	10 gr.
4. Protokół posiedzenia rady uczest. scalenia wsi	10 gr.
5. Protokół o wyrażeniu zgody na poddanie scal. grunt., podpadających pod art.3 ust.o scal. grunt. oraz zobow. w sprawie przeniesienia budynków.	10 gr.
6. Protokół w sprawie ustalenia wyłączeń gruntów	5 gr.
7. Protokół w sprawie ustalenia przedstawicielstwa współwłaścicieli gruntów scalanych.	5 gr.
8. Zawiadomienie rad scalen. i właścicieli ziemskich o klasyfikacji i szacunku gruntów scalanych	5 gr.
9. Wykaz obliczenia stanu posiad. przed scaleniem	10 gr.
10. Deklaracja oraz zobowiązanie	5 gr.
11. Ogólny rejestr pom.-szacunk. (do planu klasyfik.)	12 gr.
12. Szczeg. rejestr pom.-szac. przed scal. bez pom. star. st.	12 gr.
13. Szczeg. rejestr pom.-szac. przed scal. z pom. st.st.	12 gr.
14. Przejściowy szczegół. rejestr pomiarowo-szacunk.	12 gr.
15. Rejestr pomiarowo-szacunkowy po scaleniu	12 gr.
15a. Małe wkładki do wszystkich rejestrów scal.	6 gr.
16. A. Rozrachunek na sieć dróg komunikacji ogólnej.	10 gr.
17. B. Rozrachunek na sieć dróg dojazd. i wyłączeń	10 gr.
18. Wykaz obliczeń pow. konturów klasyfik.	10 gr.
19. Projekt podziału wspólnot	10 gr.
20. Protokół wyjaśnień w sprawie skarg i oświadczeń uczest. scal. na uczest. st: st: posiad.	10 gr.
21. Skorowidz alfabetyczny do rejestru pomiarowego	10 gr.
22. Kwestjonariusz szczeg. w sprawie przedwstępnej czynności, dotyczących projektu scal. gruntów	10 gr.
23. Wykaz starego stanu (tytułów) posiadania	10 gr.
24. Wezwanie do stawienia się na zebranie uczest. scalenia w sprawie ogłosz. wykazów starego stanu posiadania i wykazu szacun. grunt. wsi	5 gr.
25. Prot. w sprawie ustal. opinji uczest. scal. o wyk. stanu posiad. przed scal. oraz szacun. grunt. wsi	5 gr.
26. Wykaz oświad. uczestn. scał. o ustosunk. się ich do okaz. wyk: stanu posiadania	10 gr.
27. Protokół w sprawie przeprowadzenia klasyfik. i oszacowania gruntów na obszarze scalenia	10 gr.
28. Wykaz klas wiatrości i szczeg. charakt. oszacow. użytków rolnych (załącznik do protokołu)	10 gr.
29. Wezwanie przy utrw. granic dział. scalonych	10 gr.
30. Protokół utrw. granic działek scal.	10 gr.
31. Protokół ustalenia na gruncie stan posiadania	5 gr.
32. Protokół zaznajomienia uczestników scalenia z wynikiem ustalenia stanu posiadania	10 gr.
33. Protokół w sprawie przeglądania rejestr. pomiarowo - szacunkowych i planu klasyfikacyjnego	5 gr.
34. Pismo mierniczego w sprawie terminu zakończenia czynności, związanych z ogłoszeniem starego stanu posiadania	5 gr.
35. Pismo mierniczego w sprawie zakończenia prac, związanych z utrw. granic działek scal.	5 gr.
36. Pismo mierniczego w sprawie sprawdzenia na gruncie projektu scalenia	5 gr.
37. Upoważnienie współposiadaczy kolonji	3 gr.
38. Protokół mianowania reprezentanta kolonji	3 gr.

Wzory pomiarowo-agrarne **[R.R.]**

1. Wezwanie mierniczego przysięgl. (ogólny wzór)	5 gr.
1a. Wezwania graniczne	5 gr.
2. Pismo do inst. państw. o deleg. przedstawiciela.	5 gr.
3. Pismo do Zarządu Drogowego	5 gr.
4. Układ pojednawczy	5 gr.
5. Wykazy protokołu granicznego	8 gr.
6. Topografia punktów poligonowych	8 gr.
7. Dziennik pomiarowy	8 gr.
8. Wykaz obliczenia spólrz. ciągów poligon.	8 gr.
9. Wykazy obliczenia powierzchni z spólrz. ciągów	8 gr.
10. Wykazy obl. pow. z pomiarów (dwa wzory)	8 gr.
11. Wykazy obliczenia powierzchni planimetrem	8 gr.
12. Wykazy obliczenia powierzchni kompleksów przy pomocy sieci kwadratów	8 gr.

13. Wykazy obliczenia spólrz. ciągów węzłowych.	8 gr.
14. Wykazy obl. azymutów przy punktach węzłow.	8 gr.
15. Wykazy obliczenia azymutów i długości boków ze spólrz. ciągów	8 gr.
16. Wykazy rachunku projektowania	8 gr.
17. Wykaz projektowania działek wzgl. kompleksów	8 gr.
18. Wykaz miar	8 gr.
19. Rejestry pomiarowe	8 gr.
20. Rachunek miern. przys. na wykonane prace	5 gr.

Wzory miernicze b. Min. Rob. Publ. **[R.P.]**

1. Topografia punktów sieci triangulacyjnej III.	15 gr.
2. Topografia punktów sieci poligonowej IV.	15 gr.
3. Dziennik pomiaru ką. poziom. sieci triangul.V.	8 gr.
4. Orjentowanie kierunków VI:	15 gr.
5. Wyrównanie stanowisk VII:	15 gr.
6. Dziennik pomiaru ką. poziom. sieci poligon. VIII	8 gr.
7. Obliczenie niedostępnego punktu IX.	15 gr.
8. Redukcja pomiarów mimośrodkowych X.	15 gr.
9. Obliczenie trójkątów XI.	15 gr.
10. Obliczenie kątów póln. i długości boków XII.	15 gr.
11. Obliczenie wzn. n. wstecz XIII:	15 gr.
12. Obliczenie przybliżonych spólrz. ciągów XIV:	15 gr.
13. Wyrów. punkt. met. wielokrotnego wcięcia XV	15 gr.
14. Wyrównanie siatki podstawowej XVI.	15 gr.
15. Wyrównanie kątów lokalnej sieci triangul. XVII.	15 gr.
16. Wykaz spólrz. ciągów triang. i polig. XVIII	15 gr.
17. Dziennik pomiaru podstawy łalami XX.	8 gr.
18. Dziennik pomiaru podstawy taśmą XXa.	8 gr.
19. Dziennik niwelacji podstawy XXI:	8 gr.
20. Dziennik pomiaru długości boków poligon. XXII	8 gr.
21. Obliczenie ciągów poligonowych XXIII.	15 gr.
22. Obliczenie punktów węzłowych poligonów XXIV	15 gr.
23. Obliczenie spólrz. ciągów punkt. posiłkowych XXVI	15 gr.
24. Obliczenie powierzchni ze spólrz. ciągów XXX	15 gr.
25. Obliczenie powierzchni działek XXXI	15 gr.
26. Rejestr pomiarowy XXXII.	15 gr.
27. Dziennik pomiaru azymutu XXXIII	15 gr.
28. Obliczenie azymutu XXXIV	15 gr.
29. Dziennik niwelacji XXXV.	8 gr.
30. Dziennik tachymetryczny.	8 gr.

Wzory Parcelacyjne **[P.]**

1. Przedwstępne umowy kupna - sprzed. (og. wzór)	20 gr.
2. " za pośrednictwem Banku Rolnego	20 gr.
3. Wykazy nabywców parcel	20 gr.
4. Zgłoszenia nabywców	10 gr.
5. Podania do Państw. Banku Roln. o udziel. pożycz. na kupno gruntu	10 gr.
6. Podania o udzielenie pożyczki z funduszu zapomóg i kredytu ulgowego	10 gr.
7. Kwestjonariusz statystyczny (dla P. Banku Roln.)	10 gr.
8. " przy udzielaniu pożyczki z funduszu zapomóg i kredytu ulgowego	20 gr.
9. Zaświad. gminne o zawodzie nowonab. parcel.	10 gr.

Rejestry wg wymagań Tow. Kred. Ziem. **[T.Z.]**

1. Rejestr pomiarowy	20 gr.
2. Rejestr klasyfikacyjny	20 gr.
3. " (wkładka)	10 gr.

Wzory różne **[R.]**

1. Umowa między mierniczym przysięgłym a mierniczym na wykonanie prac skaleniowych.	25 gr.
2. Umowa między mierniczym przysięgłym a personelem pomocniczym na wykonanie prac pomiar.	25 gr.
3. Okładki kartonowe do dzienników pom.	10 gr.
4. Teczki-akta postępowania technicznego	30 gr.
5. Teczki w opr. płóc. do dzienników pom. (znorm.)	3 zł.
6. Okładki kart. do rejestrów pomiarowych (znorm.)	30 gr.
7. Książeczki niwelacyjne	3 zł.
8. Książeczki tachymetryczne	3 zł.
9. Wzory niwelacyjne.	5 gr.
10. Wzory tachymetryczne (mały wzór)	5 gr.
11. Dziennik zamówień i wydanych dokumentów.	15 zł.
12. Legitymacja dla praktykantów mierniczych.	1 zł, 50 gr.
13. Oblicz. przybl. spólrz. ciągów, rozrtw. Póthenota	30 gr.

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE PRZEGLĄDU MIERNICZEGO

Miernictwo, geodezja, fotogrametria, kartografia.

Wyrównanie triangulacji jako obserwacji pośrednich — prof. E. Warchałowski	4 zł:
Baza triangulacji m. Warszawy — Prof. E. Warchałowski	1 zł. 50 gr.
Niwelacja precyzyjna m. Warszawy—Pr. E. Warchałowski	1 zł. 50 gr.
Geodezja niższa — Inż. St. Kluźniak	37 zł. 50 gr.
Technika pomiar. w pracach rol.—Inż. St. Kluźniak	5 zł.
Rzuty kartograficzne — Inż. W. Kolanowski	10 zł.
Mapa nieba w układzie równikowym i poziomym — Inż. W. Kolanowski	4 zł.
Nowy uproszczony sposób obliczenia powierzchni ze współrzędnych — Inż. W. Kolanowski	1 zł.
Wykon. prac agrar. w Polsce i środki naprawy—In. Grodzki, Krzyszkowski, Inż. Kluźniak	2 zł.
Współczesne metody i aparaty fotogrametryczne—Inż. B. Piasecki	4 zł.
Odwzorowanie Roussilhe'a i próba zastosowania jego metody do obszaru Polski—F. Biernacki	2 zł.
Wyrównanie poligonów z równoczesnym uwzględnieniem wpływu błędów pomiaru boków i kątów — Inż. St. Jachimowski	4 zł.
Niwelacja precyzyjna w Polsce—Inż. J. Raniecki	2 zł.
Metody rachunkowe dostosowania siatek lokalnych do sieci państwowej—Inż. K. Marszałek	2 zł.
Pomiary i plany sytuacyjne miast i osiedli — Inż. Mikołaj Maksyś	3 zł.
Tablice do obliczania odwrotności wag przyrostów współrzędnych i ich zastosowanie do wyrównania poligonów — Inż. St. Jachimowski	2 zł.
Optyczny pomiar długości w zastosowaniu do poligonizacji i zdjęć szczegółowych—T. Bychawski	4 zł.
Ustalenie przybliżonego wzoru na odchyłkę linjową w poligonach z uwzględnieniem dokładności pomiaru kątów — Dr. Inż. Jachimowski	2 zł.
Przyczynki do ustalenia wpływu błędów pomiaru długości i kątów na wyniki zdjęć poziomych	6 zł.
Napotymane braki i wady w operatach pomiarowych oraz wskazówki co do właściwego sposobu sporządzania operatów. S. Smolski.	2 zł. 50 gr.
Tablice.	
Tablice przyrostów F. G. Gauss (na liczydła)	8 zł.
Szczegółowe tablice zamiany miar gruntowych	6 zł.
Tablice tangensów	6 zł.
Płgocyfrowe tablice (do oblicz. przyrostów arytm.)	5 zł.
Roczniki Przeglądu Mierniczego.	
Rocznik I — 1924 r.	5 zł.
Roczniki 1925 — 1934 (cena za każdy rocznik)	12 zł.
w oprawie w angielskie płótno każdy rocznik	+3 zł.

Przepisy.

Spis przepisów, obowiązujących przy egzaminach na mierniczych przysięgłych	2 zł.
Prawo budowlane i zabudowanie osiedli	7 zł.
Przepisy o melioracjach rolnych	1 zł. 50 gr.
Ustawa o wykonaniu reformy rolnej z rozporządzeniami wykonawczymi	2 zł. 50 gr.
Przepisy o ustalaniu dróg publicznych	1 zł. 50 gr.
Przepisy o tworzeniu osiedli wiejskich i podmiejskich	1 zł. 50 gr.
Przepisy obowiązujące przy pomiarach miast	1 zł. 50 gr.
Instrukcja parcelacyjna	4 zł.
Przepisy o mierniczych przysięgłych	3 zł. 50 gr.
Przepisy pomiarowe dla prac, związanych z przebudową ustroju rolnego	3 zł.
Instrukcja techniczna M. R. R. dla prac b. dzielnic rosyjskiej	2 zł.
Instrukcja techniczna M. R. R. i Skarbu dla prac b. dzielnic austriackiej	2 zł.
Przepisy o zniesieniu służebności gruntowych	
Cz: I. Zbiór rozporządzeń	2 zł. 50 gr.
Cz: II. Zbiór wzorów, dokumentów i pism	2 zł. 50 gr.
Przepisy o rozgraniczeniu nieruchomości ziemskich	2 zł. 50 gr.
Przepisy o scalaniu gruntów.	
Część I. Wyd. II: Zbiór przepisów	2 zł.
Część II.— Zbiór wzorów, dokumentów i pism	4 zł.
Przepisy o pomiarach Państwa, terenów kolejowych i ochronie znaków granicznych	1 zł. 50 gr.

Informacyjne.

Fotogrametria w Niemczech	1 zł.
Fotogrametria w Szwajcarii	1 zł.
Fotogrametria na Węgrzech	1 zł.
Fotogrametria w Holandji	1 zł.
Fotogrametria we Włoszech	1 zł.
Wyrób granicznych słupów betonowych	1 zł.
Zeszyt jubileuszowy Przegl. Miern. (1918 r.X.1928.r)	1 zł.
Geometria... — Grzepski. Rok 1556	5 zł.
Piśmiennictwo miernicze polskie — prof. dr. inż. F. Kucharzewski	3 zł.
Pierwszy stolik mierniczy w Polsce—Prof. dr. inż. F: Kucharzewski	1 zł.
Nasza najdawniejsza książka o miernictwie, Prof. dr. inż. F. Kucharzewski	1 zł.
O narzędziach niwelacyjnych, używanych w Polsce w XVI w. — Prof. dr. inż. F. Kucharzewski	1 zł. 50 gr.
Protokół I posiedzenia Państwowej Rady Mierniczej	1 zł.

WYDAWNICTWO „PRZEGLĄD MIERNICZY”

POLECA NASIĘPUJĄCE WYDAWNICTWA:

Zasady zdjęć fotogrametr. Inż. E. Wilczkiewicz.	14 zł.	Instrukcja Techniczna M. R. R. i Skarbu (na b. dzielnicę austriacką) w oprawie	15 zł.
Chronologiczny wykaz przepisów ustawodawstwa agrarnego 1917 — 1930 r. (w oprawie)	2 zł.	Instrukcja miernicza T. Kr. Z.	3 zł.
Fünfstellige logarithmische und trigonometrische Tafeln: F. G. Gauss	6 zł.	Wzory rejestrów w oprawie	3 zł.
Fünfstellige Tafeln für Maschinen. F. G. Gauss.	16 zł.	Cennik Związku Mierniczych Przysięgłych	4 zł.
Poligonometrische Tafeln. F. G. Gauss.	22 zł.	Instrukcje katastralne obow. na woj. zachodnich	20 zł.
Logarithmisch - trigonom. Handbuch Vega	22 zł.	Zbiór przepisów obow. na obszarze b. Galicji	15 zł.
Hilfstafeln für tachymetrie. Jordan	24 zł.	Niwelacja geometryczna. Prof. E. Warchałowski	10 zł.
Mathematische und geodätische Hilfstafeln Jordan	6 zł.	Rachunek wyrównania. Prof. E. Warchałowski.	4 zł.
Przepisy pomiarowe Min. Robót Publ. R. 1928	15 zł.	Wykaz mierniczych przysięgłych	2 zł. 50 gr.
w oprawie	+3 zł.	Niwelacja i tachymetria. — Inż. St. Jachimowski	9 zł.
Komasacja i parcelacja. Inż. St. Kluźniak. Cena 3 zł. 50 gr.		Kataster gruntowy w świetle cyfr i rzeczywistości	2 zł.
Tyczenie tras. Inż. K. Skibiński	7 zł.	Rozpoznawanie gleb w polu na ziemiach polskich oraz obowiązujące klasyfikacje gruntów	6 zł.
Instr. Techniczna M.R.R. z wzorami na b. dziel. ros: w oprawie	20 zł.	St. Miklaszewski.	6 zł.
Działalność władz ziemskich a hipoteka i kataster. Dr. Fr. Szafran	8 zł.	Klasyfikacja gruntów dla celów scal. Z. Szyborski	1 zł. 20 gr.